

DARBININKAS

LVI NO. 58

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N. Y.

PENKTADIENIS - FRIDAY, RUGSĖJIS - SEPT. 17, 1971

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN, N. Y. 11221

10 CENTŲ

Bendr. Rinkos programa monetarinei krizei tvarkyti

Europos ūkinės Bendruomenės nariai, išlyginę visus savo turėtus nuomonių skirtumus dėl JAV vyriausybės vienašališkų sprendimų sukeltos tarptautinės monetarinės krizės apvaldymo, jai pašalinti sudarė savo programą, kuri veik visais svarbiausiais punktais yra priešinga Amerikos pasirinktam keliui. Manoma, kad prie jų prisidės ir kiti Europos kraštai, Anglija bei Japonija. Kai šioji programa šį mėnesį pateks į tarptautinius pasitarimus (Tarptautinis Monetarinis Fondas pats svarbiausias), Amerika su savo paskelbtos naujosios ūkinės politikos programa bus pati viena antroje pasitarimų partnerių pusėje.

Lenkija perka anglų naftą

Varšuva. — Besigirdama kasmet greit pralanksianti Amerika su naftos gamyba, Rusija pritrūko naftos visiems satelitų poreikiams patenkinti ir patarė jos kitur ieškoti. Lenkija jau susitarė su viena Anglijos bendrove dėl nevalytos naftos pristatymo. Ir skubina statyti Dancige naftos valyklą, kad anglų nevalyta nafta galėtų būti tiesiai valyklon atvežta. Sutartis dėl naftos pirkimo padaryta 10 metų. Kasmet lenkai norės gauti po 3 mil. tonų nevalytos naftos, ko dar trūks bandys pasipildyti iš Rumunijos. Ikišį visą naftą lenkai pirkė iš Rusijos. Statomos valyklos įrengimus Lenkija perka iš Amerikos, nes jie esą paskutini technikos žodis, gi rusiškai jau labai pasenę. Eksportinis Amerikos leidimas jau gautas.

Rumunija, pagaminanti per metus apie 16 mil. tonų naftos, nėra linkusi visą savo naftą parduoti satelitams, nes iš jų negaunama valiutos, kuri Rumunijai reikalinga pirkiniams Europoje apmokėti. Pati Rumunija importuoja nevalytą naftą iš Irano, ją išvalo savo valyklose ir parduoda Europoje valiutai gauti.

Spėjiojama, kad anglai sutikę padėti lenkams ir Vakarų valiutos įsigyti, tik niekas nelinkęs pasakyti, koks būdas ar būdai bus tam reikalui panaudoti.

JAV ambasadorius Graikijoje "atsitiktinai" susitiko su Graikijos karaliumi Konstantinu viename Italijos kurorte. Karalius pabėgo iš Graikijos, kai nepavyko jo vadovautas sukilimas pašalinti dabartinę vyriausybę. Manoma, kad ambasadorius tarpininkavo kokių nors svarbių reikalų.

JAV pradžios mokyklose šį rudenį bus apie 300,000 mokinių mažiau, negu pereinantis mokslo metais. Prasidėjęs mažėjimas yra antras iš eilės. Priežastis — gimimų skaičiaus mažėjimas paskutini dešimtmetyje. Dėl šios priežasties šiemet 8,000 mokytojų turės ieškotis kito darbo.

Prez. Nixonas įpareigojo visas su mokyklų desegregacija susijusias įstaigas ir pareigūnus įvykdyti desegregaciją be mokinių vežiojimo iš vienos mokyklos į kitą ilgomis distancijomis. Kas nenorėtų tokios politikos remti, patariama iš tarnybos pasitraukti. Sabotažas nebus toleruojamas.

Perkainotinos visos valiutos, dolerio neišskiriant, aukštesnė aukso kaina, pastovūs paritetai ir sustiprinta tarpt. kontrolė

Pagrindinis europiečių įspėjimas Amerikai yra šis: JAV noras pakelti kitų kraštų valiutų vertę, palyginus su doleriu, pasiūlymų paklausų žaidimų pinigų biržose nebus patenkintas (tai jau parodė viso mėnesio praktika: centrinių bankų kontrolė šią procesą supralažavo). Apie tą reikalą bus galima kalbėti tik tada, kada JAV panaikins įvestą 10 proc. investavimo kreditą, 10 proc. priedą užsienio importui ir sutiks pakelti aukso kainą.

Pirm visko reikalaujama sustarti pagrindus tarptautinės ūkinės ir monetarinės sistemos, administruojamos tų pačių institucijų, kurios tą darbą daly-

Jordano karalius įspėjo arabų valstybių vadus nesikišti į jo valstybės vidaus reikalus teroristinių organizacijų užtari-nejimu prisidengus. Tų grupių veiksmus jis pavadino nelaime, nes karą su Izraeliu išprovokavo arabai ir dabar jį katastrofiškai pralaimėtu.

Ne be atsakingų vietų paraginimo spaudoje ima rodytis pranešimai ir aiškinimai apie tai, kad Amerikos strateginės pozicijos Tolim. Rytuose nebus susilpnintos, jeigu, keičiant politiką su Pekinu, reikės kai kuriuos karinius įrengimus pašalinti iš Taivano. Atvira kalbama ir apie tai, kaip šio bus pasiekiama.

V. Vokietijos pramonė dabar dirba apie 17,000 britų darbininkų. Tarp darbo tvarkymo įstaigų pasirašytas susitarimas, kad britams bus taikomos tos pačios sąlygos, kurias turi ir Vokietijos darbininkai.

Paleido parlamentą

Viena. — Paleistas Austrijos parlamentas kadencijos nebaisęs, nauji rinkimai paskirti spalio mėn. Dabar kraštą valdo parlamente daugumos neturinti socialdemokratų vyriausybė. Kiekvienu svarbesniu klausimu ji turi priklaustyti nuo kitų partijų balsų, todėl su savo programa ji negali toli nueiti. Tokiai padėčiai esant, vyriausybė visada yra neveiksminga. Socialdemokratai apsisprendė už tokių sąlygų pašalinimą naujų rinkimų paskelbimu — dar kartą nori įsitikinti, ar socialdemokratai vieni patys gali surinkti daugumą atstovų.

Austrijos nuo paskutinio karo vyrauja tik dvi partijos — socialdemokratai ir krikšč. demokratai. Kelis kartus valdė vieni krikšč. demokratai, bet dažniausiai vis būdavo sudaroma abiejų partijų koalicija, kuri valdė kraštą sėkmingai ir sutarė kultūringai. Paskutinį kartą pas socialdemokratų iškilęs neramus žydas Kreisky užsimanė įrodyti, kad socialdemokratai gali surinkti parlamento atstovų daugumą ir vieni patys valdyti. Tuo atveju Kreisky galėtų praveisti visą savo programą, neišskiriant ir tos dalies, kuriai krikšč. demokratai nenorėjo be pataisų pritarti. Daugumos jis nelaimėjo, vyriausybės veikla negalėjo būti patenkinta, todėl apsisprendė dar kartą laimę pabandyti parlamento kadencijos galo nesulaukęs.

Nauji rinkimai parodys, ar jo viltytis šį kartą išsipildys.

nai dirbo ikišiol: Tarptautinis Monetarinis Fondas ir Bendras susitarimas dėl miltų tarifų ir prekybos. Naujosios sistemos pagrindu turi būti ne kasdien biržose besikaitaliojančių piniginių vienetų kursai, bet pastovūs kursai, nustatyti visoms valiutomis pagal sutartą tvarką ir keičiami tik rimtam reikalui atsiradus. Tokia politika reikalinga prekybos sutarimui apsaugoti. Visų kraštų piniginiai vienetai tokiu būdu turi būti perkainoti, dolerio neišskiriant.

Tarptautinis pinigų matas turi būti auksas, gi rezervų kaupimo priemonė ateityje turėtų būti ne doleris, bet Special Drawing Rights sistema, sustiprinta Tarptautinio Monetarinio Fondo administruojama. Tautiniai piniginiai vienetai kaip rezervų kaupimo priemonė turi baigti savo dienas. Kitaip sakant, Amerikos doleris, kuris

ėjo tas pareigas nuo karo pabaigos, šitų funkcijų nebeturėtų gauti. Special Drawing Rights sistema populiariai vadinama "popieriniu doleriu".

Taigi, Europos ūkinė Bendruomenė, pats didžiausias pasaulio ūkinis-prekybinis vienetas, pasiėmė Amerikos sukeltos monetarinės krizės tvarkymo iniciatyvą savo priemonėmis.

Kamuolys atmetas atgal į Amerikos pusę. Manoma, kad Amerika savo veiksmus sutiks derinti su kitais, nes savo tei-

Sen. Kennedy praneša, kad iki demokratų konvencijos jis neremsiąs nė vieno kandidato, kuris jau pasiskelbė ar dar pasiskelbs sieksias partijos nominacijos prezidento vietai. Taigi, ir vėl nepasisekė reporteriui gauti atsakymo visus labai dominančiu klausimu — ar pats Kennedy mano būti kandidatu ar ne.

"Ziūrėk, fotografuok tik mano veidą, žemiau neliesk!"

20,000 apgavikų. — Apie 20,000 New Yorko welfare šelpiamųjų pereitais metais pasiėmė už kiekvieną mėnesį po du čekius ir tuo būdu padvigubino savo pajamas — vietoj normaliai gavę 1.2 mil. dol. pasiėmė apie pustrėčio milijono. Antrą čekį už tą patį mėnesį jie išgavo po prielaidą tvirtindami, kad pirmasis čekis buvo pavogtas ar pameistas. Ir per visus metus niekas iš čekių tvarkytųjų nepastebėjo, kad daugiau kaip 20,000 čekių turėjo dublikatus. Ta proga iš kelių šaltinių paskelbta, kad toje įstaigoje viešpatuoja visuotinė netvarka. Jos viršininkas su 35,000 dol. metine alga vadinasi Sugarman. Jis ne tik nieko nenusimano apie įstaigos tvarkymą, bet retai kada ten randamas ir ja visai nesidomįs.

New Yorko valstijos kalėjime Attica, N. Y., 4 dienas vyko kalinių maištas. Pasitarimams dėl pasidavimo nepavykus, buvo nuspręsta maištą likviduoti jėga. Yra žuvusių ir sužeistų įkaitais paimtų kalėjimo tarnautojų ir kalinių. Gubernatorius Rockefeller išakį praves-ti tardymą, kad sužinotų vi-są tiesą ir ją paskelbtų.

Aprimo išsigandę

Išgirdę apie prez. Nixono kelią į Pekiną ir Chou En-lai pranešimą, kad Indokinijos karas galėtų būti sutvarkytas Ženevos tipo konferencija, kur dominuotų tos erdvės valstybės ir karo dalyviai, nuo Pekino pagalbos priklausė to karo dalyviai (Indokinijos komunistai) buvo labai išsigandę. Tai pirmiausia parodė Hanojaus vadai gana šiurkščiu pareiškimu, kad vietnamiečių likimą spręs patys vietnamiečiai. Gi Pekinui ta proga viešai per spaudą pasakyta, kad prez. Nixono atvykimo tikslas yra bandymas rasti kompromisą su didžiaisiais, kad paskui visi galėtų priversti mažuosius prisitaikyti prie jų politikos.

Pekinui prireikė S. Korėjos diktatoriaus nuomonės, kad ap-ramintų išsigandusius. Ir šis, gal irgi jau susvyravęs, ramino nusigandusius šimtaprotenti-niu melu — kad Nixonas at-vykstas į Pekiną ne kaip koks galingas sąmokslininkas, bet kaip baltą vėliavą iškėlęs pralaimėtojas. Pats Pekinas pada-rė vieną nuolaidą — nustojo kalbėtis apie Ženevos tipo kon-ferenciją Indokinijos karui lik-viduoti.

sėtą tikslą ji greičiau pasieks kartu su visais, negu pati viena visiems priešinant. Daugiausia ginčių ir piktumų galys sukelti klausimas yra naujo pariteto piniginiams vienetams sutarimas. Šito tikslo Amerika negalėjo pasiekti pati viena savo būdu, teks jo siekti visiem kartu kitokiu būdu. Bet jis bus pasiektas, nes niekam nenaudinga bandyti Ameriką nuskrasti.

Sadatas atvyksįs tartis su Nixonu

Beirutas. — Libano sostinė yra patikimiausias žinių šaltinis apie visa tai, kas dedasi arabų pasaulyje. Dabar iš ten palaista žinia, kad Egipto prez. Sadatas, prisidengęs J. Tautų Gen. asamblėjos sesija N. Y., atvyks šį rudenį Amerikon asmeniškam susitikimui su prezidentu Nixonu. Tas susitikimas jau esąs rengiamas ir įvyks ne J. Amerikos Valstijų, bet Jungtinių Tautų teritorijoje, kuri turi specialią sutartimi aptartą tarptautinį statusą. Abu prezidentai greičiausiai susitikę gen. sekretoriaus U. Thapf oficialiose patalpose. Neabejotina, kad bus kalbama apie taikos atstatymą Vid. Rytuose, bet jau užsimenama, kad ta proga bus paskelbta ir apie Egipto-Amerikos diplomatinių santykių atnaujinimą. Jie buvo nutraukti po paskutinio karo su Izraeliu. Jeigu toji žinia tikra, tai ji reiškia, kad po Sudano įvykių arabų valstybės nebe-pasitiki Maskva.

Mao-Chou nužudė 50 mil. kinų

Washingtonas. — Senato vidaus saugumo komitetas buvo užsakes studiją, kad patirtų, kaip vertėsi Kinijos komunistas namie per 50 metų ir kiek jis kaštavo žmonių aukomis, kančiomis, kultūrinių bei moralinių vertybių naikinimu. Kompartija įkurta 1921, jos vadų nuodėmės pradėjo krautis valdžią paėmus. Nuo to laiko už laimėjimus ir pralaimėjimus, už visas nedorybes, kurios prilygsta Hitlerio ir Stalino krūvon sudėjus, atsakingi du vadai: Mao Tse-tung ir Chou En-lai. Komunisto vardu, jie pateisino kiekvieną, kad ir didžiausią nedorybę. Santūriai skaičiuojant, nuo prievartinių priemonių (masinės žudynės, vergų darbas, teroras) per 50 metų žuvo mažiausiai 50 mil. kinų.

Šioji studija tuo vertinga, kad, skaičiuodamas aukas, autorius nepamiršta ir kai kuriose srityse pasiektų laimėjimų. Laimėjimus lygindamas su aukomis, jis negali jų pateisinti jokiais vertinimo standartais — pasaulio sąžinė negali tokių žiaurumų pateisinti. Į aukų skaičių įeina civilinio ir Korėjos karų aukos, bet šios, palyginus su žuvusiais masinėse žudynėse ir prievartais darbuose, yra daug mažesnės.

Sen. Eastland nusistebėjo, kad vykdamis svečiuotis Kinijon Amerikos žurnalistai dabar stengiasi viską dažyti gražio-mis spalvomis. Nepasitenkinimą tokiu elgesiu komitetas pareiškė nutarimu šią studiją atspausdinti ir plačiai paskleisti.

KUO RUMUNIJĄ NUSIKALTO?

(sp) — Maskvos pučiamas "nervų karas" prieš Rumuniją vyksta nuosekliai. Maskva šaudė rečiau ir savo skundus į kitas temas įmaišydama, bet nuolat ir tiesioginiu puolimu cypčioja satelitų spauda, ypač Vengrijos ir Bulgarijos.

Kuo nusikalto Rumunija? Susidraugavo su Washingtonu ir su Kinija, kurios vadams padėjo ryšius su Washingtonu užmegzti. Nuolat tariasi su Jugoslavijos Tito apie tai, kaip išvengti Maskvos pinklių. Lankė šį pavasarį Kinijos, S. Korėjos, S. Vietnamo ir Mongolijos vadus, populiarindamas Maskvai nepavaldžios užsienio ir ūkinės politikos kelia. Nedalyvavo vadinamoj Krymo konferencijoj (ji vyko ant Juodojo jūros plaukiojancio karo laivo), kurioj buvo aptarta, ryšium su prez. Nixono kelione į Pekiną, susidariusi padėtis.

Dėl Rumunijos vadų ten nebuvimo yra dvi versijos. Maskviniai šaitiniai įtaigoja, kad jie nebuvo pakviesti, bet daugiau tikima tvirtinimui, kad rumunai nenorėjo joje dalyvauti todėl, kad jie ten būtų buvę barami už draugystę su Pekinu ir, ko gero, kaip čekai-slovakai prieš trejus metus, galėjo būti priversti padaryti pagrindinių nuolaidų, kurios būtų sugriovusios visą iškilią nepriklausomą rumunų politiką Rusijos atžvilgiu.

Vienas reikalavimas galėjo būti viešas atsisąjėdijimas didžiausios, Maskvos akimis žiūrint, rumunų platinamos ezi-jos, kad komunistų sąjūdis negali būti diriguojamas iš vieno centro, nežiūrint kur jis galėtų būti, kad kiekviena komunistų partija turi teisę ir pareigą visose srityse veikti autonomiškai ir nepriklausomai.

Antras Maskvą labai užgūnantis faktas yra Rumunijos nusistatymas dalyvauti Ekonominės savitarpio pagalbos tarybų ūkinės integracijos programoje tik tiek, kiek tai nepažeidžia Rumunijos suverenumo ir valstybinės nepriklausomybės. Diktavimo iš Maskvos ji negali prisiminti nė ūkinėje srityje. Maskvos pagaminamos programos svarstymas vyko neseniai Rumunijoje, iš kur rusai išvyko namo labai susijaudinę. Greičiausiai širdies gilumoje džiugavo kartu su rumunais dar lenkai ir vengrai.

Toji ūkinės integracijos programa yra antras organizuotas rusų bandymas pajungti savo kontrolės satelitų ūkio tvarkymą. Pirmasis bandymas buvo tuoj po karo, iš jo kai kurie broūzai perkelti ir naujon programon. Pirmoji susmuko todėl, kad skriaudžiamieji greit pastebėjo rusų plėšikavimą ir pradėjo rėkti.

FORMOZOS LIKIMO SPRENDIMAS

(sp) — "Paskutiniai dramatiški įvykiai Washingtono-Pekino santykiuose sudarė geresnę atmosferą kalbėti apie Formozos ateitį". — tvirtina Edward I-te Chen, už nepriklausomybę kovojančių formoziečių susivienijimo pirm. 1960-65 m., dabar esąs Amerikoje ir dirbas vieno universiteto Azijos studijų institute. Anot jo, ta problema turės Amerika spręsti, nes santykių sutvarkymas su Pekinu reikalauja santykių sutvarkymo su Formosa.

Jis pataria Amerikos vyriausybei turėti tuo reikalu savo dviem gairėm paremtą politiką: pirma, būti pasirengus pripažinti Kinijos teisę į Formozą su sąlyga, kad tą reikalą patvirtins ar atmes patys salos gyven-tojai; antra, patarti saloj gyvenantiems kinams ir formoziečiams, kartu bendrai veikiant, pasisakyti už galutinį savo tėvynės statusą. Šis jo siūlymas yra atviras laiškas Chiang Kai-shekui pripažinti formoziečių buvimą saloje ir suteikti jiems tas pačias teises, kuriomis naudojasi jis pats ir su juo į salą iš žemyno atsivežti kinai karą su Mao pralaimėjus. Dabar ne Chiang Kai-shekas, ne Chou En-lai jokių formoziečių Formozoje neranda, nes juos laiko seniai iš Kinijos atsikėlusiais kinais. Deja, jie patys tokiais sąvės nelaiko ir pyksta ant naujųjų atbėgėlių už neprileidimą prie salos reikalų tvarkymo.

Logiška tos nuomonės išvada yra toks jo siūlymas Amerikai: nežaisti "dviejų Kinijų" politiką, bet tuojau pasiūlyti Pekino vyriausybei laikyti vi-nintele Kinijos reprezentante ir priimti ją nariu į JT gen. asamblėją bei Saugumo Tarybą. Gi, JT sprendimu, Formozos priklausomybės Kinijai klausimą išspręsti salos gyventojų balsavimu-plebiscitu, įvykdyti tarptautinėje kontrolėje. Jei Pekino vyriausybė tokio klausimo rišimo būdo nenorėtų priimti, ji prarastų moralinę teisę kalbėti apie Formozos "iš-laisvinimą".

Tai nebūtų pirmas kartas, kada Kinijos teritorinės pretenzijos buvo sutvarkytos plebiscitu. Kinijos ir Rusijos susitarimu, 1945 m. Mongolija, buvusi Kinijos valdžioje kelis šimt-

mečius, tapo nepriklausoma valstybe. Kinams tai nepatiko, bet Mongolija buvo pripažinta nepriklausoma valstybe komunistams Kinijoje įsigalėjus.

Taip reikalą pradėjus tvarkyti J. Tautose, JAV vyriausybė turėtų atsaukti Taipei vyriausybės pripažinimą ir raginti ją pagrindinai perorganizuoti dabartinį režimą: ištraukti kariuomenę iš prie Kinijos krantų esančių salų, panaikinti slaptają policiją ir suteikti formoziečiams 50 proc. reprezentacijos visuose valstybės organuose. Tokios vyriausybės amžius turėtų būti trumpas, nes tuojau turėtų atsirasti tarpt. komisija plebiscitui praversti.

To plano autorius nemano, kad Chiang Kai-sheko režimas lengvai tokią išeitį priimtų, bet tarptautinis ir Amerikos spaudimas galėtų jį įveikti. Jis mano, kad didžiąją spaudimo dalį atliktų patys formoziečiai, ypač jei tokią politinę liniją paremtų Washingtonas — juk jam nebūtų gėda paremti 14 mil. formoziečių atgauti Formozos salą, kur jie taip seniai įsikūrė. Juk karą pralaimėję kinai yra tik maža mažuma, kuri pasisavi-no visas salos tvarkymo funkcijas.

Tokia yra formoziečių kalba. Bet kiek jų ten yra? Jei visi, kurie ten prieš Chiang Kai-sheko įsikūrimą gyveno, tai daug — mažiausiai 13 mil. Ar jie visi taip mano, kaip nedi-delė grupė intelektualų? Tuo tarpu niekas apie tai nežino. Už Formozos ribų jų balsas pasigirdo labai neseniai. Tada būta nuomonės, kad tai Pekino komunistų suorganizuotas balsas. Dabar yra pagunda manyti, kad tai gali būti ir Chiang Kai-sheko vyriausybės bandymas padaryti Formozą nepriklausoma valstybe. Tada jau jis galėtų numirti prezidento kėdeje tebesėdėdamas.

Duotas leidimas parduoti Lenkijai modernius Amerikos prietaisus ir procesus naujai statomai Lenkijos naftos valyklai įrengti. Lenkijos spauda ilgiausiais straipsniais įrodinėja, kad pirkimas todėl daromas Amerikoje, kad ten šioje srityje randamas paskutinis technologijos žodis.

Kas tas baisusis paragrafas 28?

Autorius pasakojo, kaip jis siuntė į Lietuvą knygas apie astronautus. Vokiška knyga nuėjo, amerikietinės buvo konfiskuotos. Amerikos paštas išaiškino, kad sovietai jas konfiskavo, remdami Universal postal convention, article No. 28.

Kas tas baisusis paragrafas 28?

Pirmiausia paprašiau pašto viršininką, ar jis negalys man duoti tos "message" raštu. Jokių problemų. Jis padarys nuorašą ir man atsiųs. Pasakui paklausiau, ką reiškia tas paragrafas — tas numeris 28. To jis negalėjo atsakyti.

Kai jau gavau tą pranešimą raštu, pradėjau aiškintis, dėl kokios priežasties knygos buvo konfiskuotos. Žinodamas, kad susirašinėjimas gali užtrukti kokių metų, savo pašto viršininko patarimu, paskambinau New Yorko pašto registracijos skyriui, iš kur anas pranešimas buvo atėjęs. Registracijos skyrius irgi nežinojo. Jie turėjo tik tuos potvarkius, kurie nurodė, kaip siuntinys turėtų būti supakuotas, kiek už jį paimti ir kaip išsiųsti, tai ir viskas. Valdininkas dar mėgino man patarti, kur aš tikrai galėčiau tikrai tiesą sužinoti. Girdi, tiksliausiai atsakymą galėtu duoti Sovietų pasiuntinybė, tik, jo manymu, turbūt, aš nenorėjęs ten kreiptis. Tad beliekanti vienintelė galimybė — Washingtonas.

Nenorėjau tikėti, kad toks didelis paštas, kaip New Yorko, nežinotų, kas yra tas paragrafas numeris 28. Paprašiau registracijos skyriaus valdininką, ar jis negalėtų sujungti manęs su pašto viršininku. Gavau pašto viršininką. Iš klausęs visą mano reikalą, jis tik paklausė, ar aš galįs palaukti, nes jis nesutikęs, kad jis tą informaciją turi. Laukiau prie telefono 10 minučių, bet informacija buvo. Jis man, tiesa, to paragrafo nepadiktavo, bet pasakė, kad pagal tą paragrafą rusai gali konfiskuoti viską, kas "priešinga Sovietų Sąjungos interesams". Žodžiai, paimti į kabutes, buvo jo ypatingai pabrėžti. Be to, jis pridėjo, kad į tokią grupę įeina visų rūšių spaudiniai, paveikslai, filmos, skaidrės, patefono plokštelės, magnetofono juostelės ir kt.

Tuo mano reikalai su paštais ir užsibaigė. Norėjau pridurti tik vieną dalyką, būtent, kad maždaug tuo pačiu laiku, kai gavau galutinį pranešimą, kad knygos konfiskuotos, turėjau užpildyti dar du blankus, po vieną kiekvienai knygai, pažymėdamas, kiek man knygos ir persiuntimas kainavęs. Tos pačios savaitės begyję gavau čekį, kuriuo buvo man apmokėtos visos išlaidos. Tas man buvo visai netikėtas dalykas, nes tu

Vieno lietuvių kova prieš sovietinę cenzūrą (2)

ANTANAS MASIONIS,
PATERSON, N.J.

knygų visai nebuvau apdraudęs. Dar netikėtas dalykas buvo, kad čekis buvo iš mūsų pašto. Vadinas, konfiskavo rusai, o apmokėjo amerikoniai, nes per vieną savaitę mūsų paštas jų pinigų iš rusų tikrai negalėjo išgauti.

KAS RUSAMS NEPATIKO

Prieš išsiųsdamas, tu konfiskuotųjų knygų nebuvau labai atidžiai perskaitęs, man pačiam buvo labai įdomu, kas jie jose taip buvo "priešinga Sovietų Sąjungos interesams", tad išėjau dar vieną tokią knygą ir perskaiciau ją su didžiausiu atidumu nuo A iki Z, ieškodamas tų rusų piliečių kenksmingų vietų. Radau tik objektyviai erdvių tyrimo istoriją, kurioje nieko priešingo Sovietam nėra pasakyta. Priešingai, čia suminėti visi jų sputnikai, ir jie pavadinti net tolimųjų erdvių tyrimo pionieriais. Kur tik radau paminėtą Rusijos, Sovietų Sąjungos ar jos kosmonautų vardą, jų koki nors laimėjimą, visas tas vietas rūpestingai pabraukiau. Norėjau čia visas tas vietas ir pacituoti. Štai jos:

"19 šimtme. Rusijoje mažai žinomas matematikos mokytojas K. E. Tsiolkovski nustatė pagrindinius skridimo į erdves principus. Jis sugestijonavo, kad, norint gauti didesnę varomąją raketos jėgą, reikėtų varuoti ne paraką, bet skystą kūrą". — 72 pusl., kuriame įdėtas ir Tsiolkovskio paveikslas.

"1932 Friedrichs Tsander ir jo bendradarbiai (Rusijoje) pagamino raketą su 110 svarų varomąją jėgą". — 73 pusl.

"1942-1943 Sovietų Sąjunga panaudojo artilerines raketas žinomas Katiusos vardu". — 73 pusl.

"1957 spalio 4 d. Sovietų Sąjunga paleido Sputniką I, kaip buvo pramatyta jų programoje. Visai nelauktai šis įvykis pradėjo "tolimųjų erdvių erą". Ši 23 svarus sverianti raketa matavo oro tirstumą, temperatūrą, kosminius spindulius ir meteoroidų veikimą". — 73-74 pusl.

"1957 lapkričio 3 d. Sovietai paleido Sputniką II, erdvėlaivį, sveriantį 1120 svarų, su šunimi Laika. Buvo užfiksuoti biologiniai ir medicininiai daviniai studijuoti ilgesnį išsilaikymą erdvėje, kur nėra žemės traukos". — 74 pusl.

"1958 gegužės 15 d. Sovietai nustebino pasaulį, paleisdami Sputniką III, sveriantį jau 2925 svarus, su daugybe įvairių instrumentų geofiziniams tyrimams". — 74 pusl.

"Tuo tarpu Sovietų Sąjunga vėl nustebino pasaulį, nuleisdama mėnulį Lunik II ir pasiųsdama skristi aplink mėnulį Lu-

nik III, kuris nufotografavo žemėje niekad nematomą mėnulio pusę. Tos fotografijos radijo būdu buvo persiųstos į žemę. 1961 balandžio 12 Sovietų kosmonautas Jurij Gagarin pirmas apskrido vieną kartą aplink žemę. Po keturių mėnesių

jų kosmonautas Germanas Titovas apskrido aplink žemę net 17 kartų". — 75 pusl.

"1962 rugpjūčio mėn. dviejų dienų laikotarpį Sovietų Sąjunga paleido į orbitą du atskirus Vostoko tipo erdvėlaivius su kosmonautais, kurie susitiko erdvėje. 1963 birželio mėn. trijų dienų laikotarpį dar du

Inž. Antanas Rudis, lietuvių forumo radijo vadovas, kalbasi vienos programos metu su Illinois ltn. gubernatorium Paul Simon. Tame pasikalbėjime taip pat dalyvavo daug žinomų politikų, mokslininkų, laikraštininkų ir pramonės vadovų — prezidentų. Inž. A. Rudis kiekvieną momentą iškelia Lietuvos laisvės bylos reikalus.

Vostokai buvo paleisti į erdves.

Siuo kartu viename iš jų buvo kosmonautė Valentina Tereškova, pirmoji moteris tolimose erdvėse. 1964 spalio mėn. erdvėlaiviu Voschod jau skrido trys kosmonautai aplink žemę. 1965 m. skrido aplink žemę Belajevs ir Leonovas. Šio skridimo metu Leonovas buvo išlėpęs iš erdvėlaivio ir padarė pirmą "pasivaikščiojimą" erdvėje, kur nėra žemės traukos". — 75 pusl.

"Iki šio laiko Sovietų Sąjunga įvykdė daugumą savo žymiųjų "pirmųjų" skridimų, praleidžiamą J.A.V. Ir šitai ji padarė ne tik pirmoji paleisdama žmones į erdves, bet taip pat savo erdvėlaivius be žmonių ir mėnulį ir aplink mėnulį. Tačiau, atrodo, J.A.V. investavo didesnę kapitalą pagelbinėm raketų ir erdvėlaivių sekimo ir su jomis komunikacijos priemonėm žemėje ir skyrė daugiau fondų visai eilei kitų erdvių tyrimų programų. Tokiu būdu 1968 po Apollo programos pasisekimų JAV savo erdvėlaiviais su astronautais, atrodo, jau aiškiai pirmavo mėnulio orbitos tyrinėjimo srityje. Savo pritaikomaisiais satelitais — komunikacijos, meteorologijos ir navigacijos srityse — J.A.V. technologijos lygis, apskritai, nors ir ne visuomet, pasirodė daug pranašesnis negu Sovietų Sąjungos." — 75 pusl.

Tai ir viskas, kas toje knygoje apie rusus pasakyta. Daugiau niekur rusų vardas nepaminišas joks palyginimas su J.A.V., kuris galėtų juos užgauti, niekur daugiau nepadarytas. Kas aukščiau nurodytose citatose suminėta, viskas yra palankiausia šviesa rusams, išskyrus mano pabrauktąsias eilutes. Belgi tai yra gryna teisybė, ir niekas dėl to negali ginčytis. Ta teisybė, žinoma, rusams nėra maloni ir, aiškiai matyti, "priešinga jų interesams". Štai dėl ko tos knygos ir neparašo.

(Bus daugiau)

PASIRUOŠIMAI TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTEI

IV-toji tautinių šokių šventė įvyks 1972 liepos 2 Chicago amfiteatro patalpose. Šiai šventei jau ruošiamasi smarkiu tempu. Repertuarai ir šokių aprašymų knygos jau išsiuntinėti visiems iki šiol užsiregistravusiems tautinių šokių vienetai.

Š. m. liepos 5-12 Jonyno sodboje įvyko Lietuvių Bendruomenės organizuoti ir tautinių šokių instituto prarasti kursai naujiems tautinių šokių mokytojams paruošti. Kursų programom vadovavo Irena Šilingienė ir Ringailė Zotovienė, talkinant visai eilei patyrusių tautinių šokių mokytojų. Techniš-

kai kursams talkino IV-tosios tautinių šokių šventės rengimo komiteto pirmininkas dr. Leonas Kriaučiūnas. Diplomai buvo įteikti 37 kursantams.

Rugpjūčio 15-22 Dainavos stovykloje, vykstant mokytojų studijų savaitei, Jadvyga Matulaitienė, III-ciosios tautinių šokių šventės meninės dalies vadovė, ir Galina Gobienė, pravedė kursų tautinių šokių mokytojams.

I IV-tąją tautinių šokių šventę atvyksta šokėjų grupės ne tik iš Kanados, bet ir iš keturių Pietų Amerikos valstybių, taip pat ir iš Europos.

Registracija tebevedama pas Birutę Vindašienę, 6435 South Washtenaw Ave., Chicago, Ill. 60629, USA, tel. (312) 925-5612. Registruojami ir visai naujai įkurti vienetai.

Šventės repertuarą sudaro šie šokiai:

Jaunimo šokiai (nuo 12 m. amžiaus): Sustas, Gyvataras, Subatėlė, Audėjėlė, Rugučiai, Malūnas ir Kubilas. Du paskutiniai turės šiek tiek pakaitinti pabaigoje. Aštuonys ir Ketvirtainis imami iš žalių sasiuvinių, jų pirmieji — iš knygos "Mūsų šokiai". Jaunystės šokis bus atsiųstas kiek vėliau.

Vyram skiriamas tik vienas Oželis — iš knygos "Mūsų šokiai".

Mergaičių šokiai: Bledzingėlė ir Sadutė — iš knygos "Mūsų šokiai". o Linelis — iš sasiuvinio.

Vaikų šokiai (8-12): Suktinis, Noriu miego, Kalvelis — iš knygos "Mūsų šokiai", gi Žilvitis — iš sasiuvinio.

Meninės dalies vadovė yra Genovaitė Breichmanienė, 104 Bertram Dr. Dundas, Ontario, Canada. Tel. (416) 627-1420.

Visais šokių atlikimo klausimais prašome kreiptis į ją. Registracijos ir repertuaro knygų gavimo reikalais prašome kreiptis į rengimo komiteto sekretorę Birutę Vindašienę.

Visom jau esančiom ir naujai besikuriančiom tautinių šokių grupėm linkime geros sėkmės.

Birutė Vindašienė
IV-tosios tautinių šokių šventės rengimo komiteto sekretorė

SPARTA — Rašomos mašinėlės (v. kalbomis, radio, spalv. TV, kompiuteriai, v. biznio mašinos — pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir firmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

ANTANAS J. SĄVELSKIS — lietuvis advokatas — 88-03 Jamaica Avenue, Woodhaven, N.Y. 11421; tel. 441-1182, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.).

J. B. SHALINS-SALINSKAS — Laidotuvių direktorius. 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest Pkwy Sta.), Woodhaven, N.Y. 11421. Sutelkia garbingas laido tuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

JOSEPH GARSZA — GRABORIUS, BALSAMUOTOJAS. 2 modernios kopyčios. 231 Bedford Avenue, Brooklyn, N.Y. 11211; EV 8-9770.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni kopyčia. Air-conditioned. A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public. 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

STEPHEN AROMISKIS (Armakauskas) — Graborius-balsamuotojas. Moderni kopyčia. 423 Metropolitan Avenue Brooklyn, N.Y. 11211, EV 7-4335

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius. 428 Lafayette St., Newark, N.J. 07105; tel. Market 2-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios kopyčios, oras vėdinamas.

VAITKUS FUNERAL HOME. Notary Public. 197 Webster Ave. Cambridge Mass. Pranas Vaitkus, laido tuvių direktorius ir balsamuotojas. Moderni kopyčia šermenimis dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostoną. TR 6-6434

RIMOS ir JUOZO BRUZŲ siuntinių įstaiga atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Didelis prekių pasirinkimas. Sąžiningas ir greitas patarnavimas — 94-08 Jamaica Avenue, Woodhaven, N.Y. 11421. Telef. 441-4712

JUOZO ANDRUSIO Real Estate, Insurance. Aprauidimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas, Mutual Funds—pinigų investavimas. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadienis iki 6 v. pp. 87-08 Jamaica Ave., Woodhaven N.Y. 11421; VI 7-4477.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotvinių pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas priedama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia ir Albertas Radziūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

S & G MAISTO KRAUTUVĖ. Antanas Vaitkus, vedėjas. 84-04 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421, VI 9-5077; 340 Grand St. Brooklyn, N.Y. 11211, ST 2-4329. Papigintom kainom primate užsakymus vestuvėms ir pobūviams. Pristatom į namus liet. šildančius, šūrus. We take all orders special price for Weddings and Parties. Home-made Bologna.

SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 200 Orchard St. New York, N.Y. 10002, AL 4-8310. Vilnonės medžiagos jūsų artimesiems — importuokite ir vietinė. Vilnonės medžiagos kostumams, paltais ir suknelėms. Taip pat šilkines, maišytas, spalvotas, lovosms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — geriausias rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant paketus Europai. Užsakykite ir išsiųskite!

VYTAUTAS MAZELIS, fotografas — vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus), portretūra, meno darbų nutraukos ir kiti foto patarnavimai. 422 Menahan St. Ridgewood, N.Y. 11237; Tel. HY 7-4677.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimų radio valanda šeštadieniais nuo 5 iki 6 val. WEVD 1330 kil. Kartojama sekmadieniais, nuo 3 iki 4 val. p.p., 97.9 meg. FM bangomis. Direktoriaus dr. Jokubas J. Stukas, 1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092; tel. (201) 232-5565

New Jersey — "Music of Lithuania" — pirmadieniais, 8:05 - 9:00 val. vak. WSOU-FM, 89.5 meg. — angli kalba, per Seton Hall Univ. radijo stotį. Dir. prof. dr. Jokubas Stukas, So. Orange, N.J. 07079.

NEW YORK — Laisvės žiburyje, lietuvių ir angli kalbomis sekmadieniais 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM banga. Vedėjas Romas Kezys, TW 4-1288, 62-15 69th Pl., Middle Village, N.Y. 11379.

PHILADELPHIA, PA. — Bendruomenės Balsas, WTEL, 860 kilocycles šeštadieniais nuo 1:30 - 2:30 p.p. 1203 Green St., Philadelphia, Pa. 19123; PO 5-0932.

PITTSBURGH, PA. — WZUM, 1590 banga sekmadieniais 12 iki 12:30 p.p. Vedėjas V. A. Yucius, 52 Shady St. W. Pittsburgh, Pa. 15228, tel. 563-2754.

HARTFORDO LIETUVIŲ TEVYNĖS GARSŲ radijo valandėlė nauju laikui WKSS—FM 95.7 sekmadieniais nuo 9-10 valandos vakaro. Vedėjas Algimantas Dragunevičius, 273 Victoria Rd. Hartford, Conn. 06114; 249-4502

DETROIT, MICH. — Lietuviški Melodijų radijo valanda, WMZK-FM, banga 98 mc, pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 8 iki 9 v.v. Vedėjas Ralph Valatka, 17896 Warwick, Detroit, Mich. 48219, tel. 537-5550 arba Briedis Realty tel. 883-5244.

BOSTON, WORCESTER, BROCKTON, Mass. — Vedėjas P. Vištinis, 173 Arthur St., Brockton, Mass., tel. JU 6-7209; FM bangomis 107.9 mc. WHIL 1430 kil. Medford, Mass. sekmadieniais nuo 11-12 vid.

ROCHESTER, N.Y. — Kultūrinė lietuviška valandėlė sekmadieniais 9-9:30 val ryto per WCMF-FM, 96,5 mc. Klubo valdybos pirm. Pr. Puidokas, 580 Wilkins St. Rochester, N.Y. 14621.

BOSTON, MASS. — Vedėjas Step. Minkus, WLYN 1360 kilocycles ir FM 101.7 banga sekmadieniais nuo 1-1:30 val. p.p. — 502 E. Broadway, South Boston, Mass. 02127

LOS ANGELES, CALIF. — Kalifornijos Lietuvių Radijas — Lithuanian Melodies. KTYM, banga 1460 AM, šeštadieniais 12-12:45 val. p.p. Liet. Radijo klubo pirm. ir programos ved. Stasė Pautienė, 841 Stanford St., Santa Monica, Calif. 90403. Tel. 828-3779.

Lietuviškam rajone —

LIETUVIŠKA GELIŲ PARDUOTUVĖ

Alice's Florist Shop

107-04 Jamaica Ave. Richmond Hill, N.Y.

— Gelės įvairiom progom —

Maloniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454 - 9527; vakare: 835-4149. Čia rasite nuosirdų lietuvišką patarnavimą.

NEW YORK

CHICAGO

LITAS

INVESTING CO. INC.

specializuojasi nekilnojamo turto, trumpalaikių paskolų, akcijų biržos ir kitose srityse. LITO bendrovė Jus kviečia investuoti indėlių formoje. Už indėlius mokamos aukštos palūkanos. Investavimo arba paskolų reikalais prašome kreiptis:

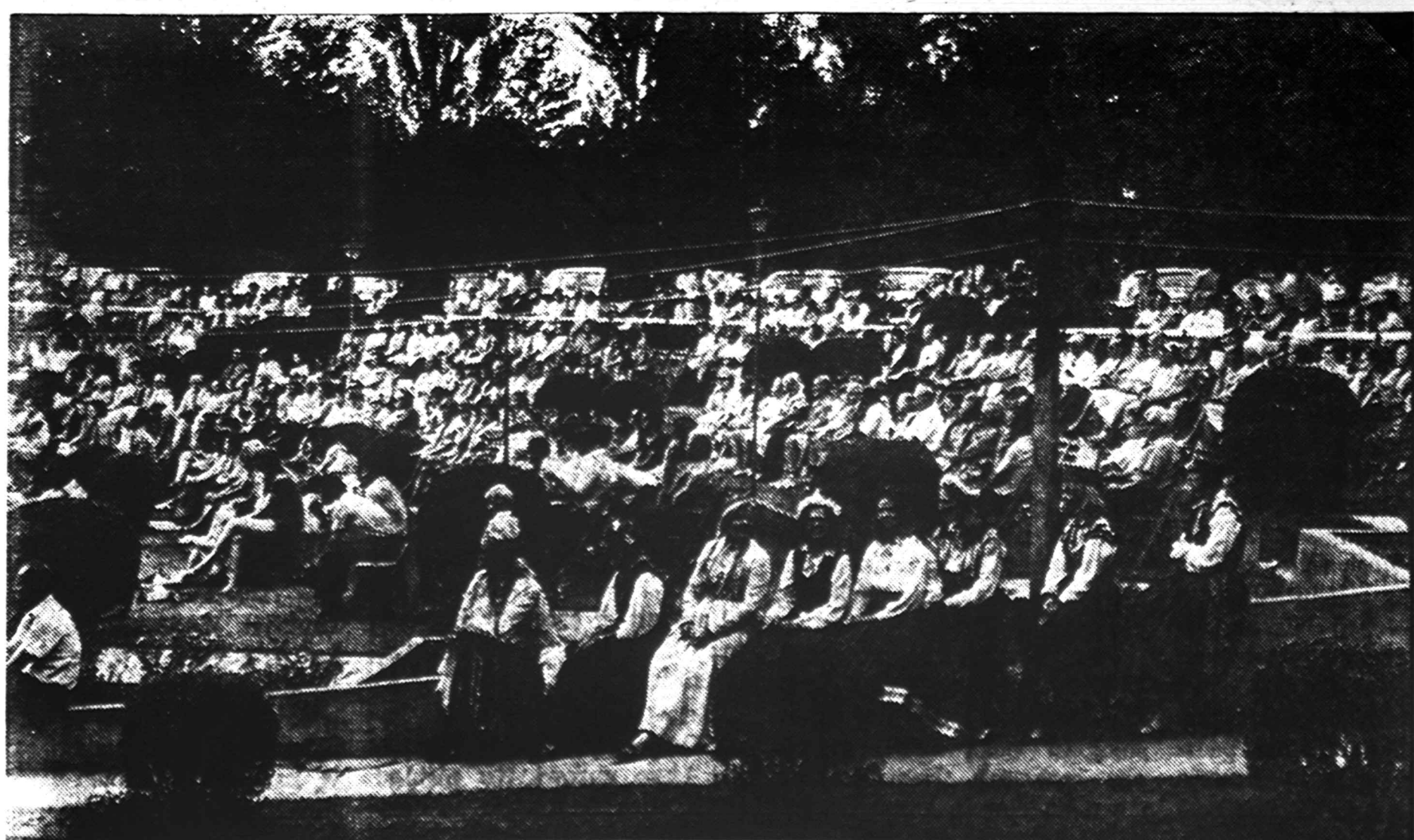
Litas Investing Co., Inc.

86-01 114th Street, Richmond Hill, N.Y. 11418

Tel. 212-441-6799

2422 West Marquette Rd., Chicago, Ill. 60629

Tel. 312-476-2242

Labalbiųjų festivalyje, kurį surengė Batunas rugpjūčio 21 d., publika klausosi programos. Festivalis buvo latvių parke Priedaineje, Freehold, New Jersey.

Nuotr. V. Maželio

DARBININKAS

BROOKLYN, N. Y. 11221
910 WILLOUGHBY AVE.

THE WORKER

Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923
by FRANCISCAN FATHERS
Eina nuo 1915 metų.
1951 sujungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIĄS
Second-class postage paid at Brooklyn Post Office
Published semi-weekly except holiday week and July and First week in August
when published weekly.
Prenumeratos kaina \$8.00 — Subscription per year \$8.00
Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA.
Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuostata. Nenaudoti straipsniai
saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavardė pasirašyti straipsniai nebūtinai
išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Pavergtai Europai—pragiedrėjo?

Rugsėjo 21 susirenka Pavergtos Europos seimas aštuonioliktos sesijos. Susirenka atmosferoje po Berlyno sutarties. Tai atmosfera rodoma šviesi. Dėl Berlyno sutarties, visi keturi dalyviai rodė šypsnius ir sakė pasitenkinimo žodžius.

Vakariečiai buvo patenkinti, kad Sovietai pažadėjo palengvinti susisiekimą tarp vakarų Vokietijos ir vakarų Berlyno, tarp vakarų ir rytų Berlyno.

Sovietai buvo patenkinti, kad vakariečiai pripažino, jog vakarų Berlynas nėra vakarų Vokietijos dalis; jog vakarų Vokietijos vyriausybė nedarys jokių politinių veiksmų vakarų Berlyne; jog Sovietai galės turėti vakarų Berlyne gen. konsulatą ir kitų įstaigų atstovybes su daugiau kaip 60 sovietinių piliečių personalu.

Vakariečių laimėjimas yra humanitarinio pobūdžio. Sovietų — politinių, o be to, turės legalizuotą šnipinėjimo ir diversijos įstaigą.

Vakarų laimėjimą susilpnina sutarties tekstas. Jame Sovietai pažada "principą" — palengvinti susisiekimą: tikrinsia tik vagono dokumentus ir antspaudus, ne tai, kas vagonė yra. Bet kitu sakiniu jau daro "išimtį" — "ypatingais atvejais" tikrinti ir vagono turinį. Toliau vėl "principas" — ne tikrinti automobilio ir lagamino turinio. Bet kitu sakiniu vėl — "išskiriant ypatingus atvejus". Sovietai tokių "ypatingų atvejų" gali surasti, kiek tik nori, ir "principą" paversti niekais. Dėl tų "ypatingų atvejų" vėl teks derėtis — formaliai derbos perkeliama tarp rytų ir vakarų Vokietijos vyriausybų.

Vakariečiai politines nuolaidas padarė be jokių apribojančių "ypatingų atvejų". Tad vakariečių laimėjimo šviesa daug blankesnė nei Sovietų. O Washingtono "The Evening Star" rugsėjo 25 dar labiau ji nublukina, primindamas, ko Sovietai nesutiko padaryti: "nesu-

Po Berlyno sutarties spauda sutartinai rašė, kad tolesnis žingsnis — Maskvos siekiama Europos saugumo konferencija. "The Evening Star" spėja, kad vakariečiai davę tokiai konferencijai sutikimą, o jos vaisius būsiąs — "rytų Vokietijos pripažinimas ir sutikimas su Baltijos valstybių aneksija..."

"Boston Herald Traveler" rugsėjo 24 skelbė UPI žinią, kad iš tokios konferencijos "Rusija tikisi sutikimo su Europos pokarinėmis sienomis, su didelių teritorinių inkorporavimų ir Sovietų Sąjungą. Čia įskaitomos Baltijos valstybės ir didelė dalis Vokietijos".

"The Chr. Sc. Monitor" Baltijos vardo nemini, bet mini, kad Nato, kaip Europos ir Amerikos karinė sąjunga, virto popieriu, nes Vokietijai ir kt. palikta pačiom tiesiogiai ieškoti susipratimo su Maskva. O to susipratimo kaina — "legalizuoti Rusijos buvimą pačioje Europos širdyje".

Čia laikraštis padaro aluziją į Eisenhowerio laikais paleistą "liberation" šūkį ir dabartinę padėtį: "Kas nutiko su vidurio ir rytų Europos "išlaisvinimu"? Ar Maskvos militarinė ir ideologinė sienom bus leista pasilikti tvirtai įsisknijus prie Elbės?"

(nukelta į 8 psl.)

Kada moralė yra nusmukusi?

DR. J. VAIŠNORA, MIC

Tėvų jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas "Laiskai Lietuviams" 1971 birželio (6) numerį įdėjo premijuotą Gedimino Šliko straipsnį "Ar mūsų moralė kyla, ar smunka?". Perskaitęs tą straipsnį, gauni įspūdį, kad autoriaus išdėstytas moralės supratimas ir apibrėžimas nėra krikščioniškas, o panašus į tą, kurį skelbia marksistiniai ateistai.

Krikščioniškas moralės supratimas
Kalbant apie moralę, reikia daryti skirtumas tarp krikščioniškosios ir ateistinės moralės. Tasai skirtumas gaunasi dėl to, kad krikščioniškoji moralė remiasi pripažinimu, jog Dievas yra, jis yra viso pasaulio, taigi ir žmogaus, Kūrėjas; jog žmogus, kaip Dievo kūrinys, turi tam tikrų pareigų Dievo atžvilgiu. Dievas žmogui, savo kūriniui, yra davęs elgesio normas, kurių vienos yra pačioje žmogaus prigimtyje (prigimtis) — statymas ir sąžinė, kitos yra suteiktos pozityviu Dievo ap-

reiškimu. Iš viso to susidaro tikinčiojo žmogaus moralės kodeksas, kurio žmogus turi laikytis.

Marksistinės moralės supratimas

Priešingai, ateistinė moralė, paneigusi Dievo buvimą, žmogų kildindama iš beždžionės, paneigdama žmogaus dviasio buvimą, viską suvedusi tik į medžiagą ir jos nuolatinį vystymąsi, apsprendžia žmogaus elgesį, kitaip tariant, jo moralę, tik pagal tam tikro laiko susidariusias visuomenines sąlygas. Taigi nėra jokių pastovių moralės normų; moralė yra kintama, nepastovi.

Pagal marksistinius ateistus, "moralė arba dorovė — tai viena iš visuomeninės sąmonės formų, atspindinti istoriškai susiformavusių žmonių elgesio normas. Specifinį visuomeninį moralės vaidmenį sudaro tai, kad ji vertina žmogaus elgesį, reguliuoja jo poelgius. Moralė yra nerašytų, istoriškai susiformavusių elgesio normų, saugojamų vien tik visuomeninės nuomonės jėga, visuma".

"Tačiau tai visai nereiškia, kad moralė yra kažkoks neistorinis, neklasinis reiškinys. Nepaisant to, kad kaip dorovingumo matas yra tos pačios kategorijos, tačiau vienas ar kitus poelgius įvairiose istorinėse epochose arba net toje pačioje epochoje, bet įvairios klasės toli gražu nevienodai, o dažnai ir visiškai priešingai vertina. Visas reikalas tas, kad pačios kategorijos labai dažnai kinta, nepastovios. Dorovinga visa tai, kas teisinga, garbinga, doringa. Tačiau, kas teisinga, o kas ne, kas gėris, o kas blogis, kas garbinga, o kas negarbinga, toli gražu nėra paprastas ir neginėjamas klausimas" (Mokslinio ateizmo pagrindai, Vilnius 1963, 273-4 pusl.).

Iš pacituoto teigimo aiškiai matyti, kad marksistų-ateistų skelbiama moralė neturi pastovių principų. Ji yra išsivysčiusi iš visuomenės sampratos, ji keičiasi pagal tam tikros epochos visuomenines sąlygas.

Čiurlionio ansamblis koncertuoja Bogotoje Media Torta teatre. Programos klausosi tūkstančiai žmonių. Nuotr. Jono Garlos

G. Šliko moralės supratimas
Panašų moralės supratimą turi ir G. Šlikas. Jis rašo:

"Kiekvieno žmogaus gyvenimą tvarko ir labai dažnai nulemia jo paties papročiai. O papročiai yra socialiniai dėsniai iš kartos į kartą perduodamos nerašytomis įstatymais pagrįstas vienos kurios nors grupės ar visuomenės gyvenimo būdas. Juridinė prasme šis gyvenimo būdas negali būti priverstinis, bet tam tikruose rėmuose jis įpareigoja kiekvieno žmogaus laikytis visuomenėje. Lotynų kilmės žodis moralė kaip tik ir atspindi pavienio žmogaus, šeimos, žmonių grupės ar visuomenės gyvenimo dėsnius. Šie dėsniai daugiau ar mažiau keičiasi laiko atžvilgiu, nes ir pats žmogus keičiasi. Tačiau jų pagrindai keičiasi tik savo forma, o jų turinys, jų esmė pasilieka pastovūs tol, kol yra pastovi šios dėsnių sukūrusi visuomenė" (G. Šlikas minėtame str. — "LL", 184 p.).

Taigi ir G. Šliko supratimu amžinų, pastovių moralės dėsnių nėra, juos sukuria visuomenė tam tikrame laike. Keičiantis visuomenei, jos galvose, keičiasi ir moralė.

Marksistiniai pavyzdžiai

Kaip keičiasi visuomenės supratimas apie tai, kas yra gera, kas bloga, marksistiniai ateistai duoda konkrečių pavyzdžių. Vieną tokių, kaip labiau būdingą, pacituosime:

"Mūsų laikais visuotinė pasipiktinimą sukelia kiekvienas, kuris pareikalauja fiziniai sunaikinti žmones, negalinčius dirbti ir negalinčius gražinti išlaidų jų išlaikymui. Tačiau juk pirmą kartą bendruomenėje negalinčius dirbti ne tik užmusedavo, bet ir dažnai suvalgydavo. Kiekvienas nedarbingas pirmą kartą kolektyvui buvo nepakeliamas našta. Todėl nedarbingų naikinimas nieko nepiktino ir jau bent nebuvo laikomas nusikaltimu" (Mokslinio ateizmo pagrindai, 274 p.).

Čia reikia pastebėti, kad žmogaus gyvybės nebranginimas, jau nekalbant apie "pirmą kartą bendruomene, marksistinės-ateistinės moralės įtakoje, yra labai ryškus ir modernioje bendruomenėje. Yra atsitikimų, kad motinai, berijusiai višokias piliules, pagimdžius luošą kūdikį, tėvas jį nužudo —

imeta į upę, o teismas nebaužia už žmogžudystę, bet išteisiną, nes tėvas pasielgė stiprią moralinę būklę. Valstybės šiais laikais, norėdamos pasirodyti "pažangiomis", tiesiog lenktyniuoja įsivedamos nebaustina abortų leidimą. Išsigimusios moterys organizuotai reikalauja abortų laisvės, prisipažindamos jau seniai juos praktikuojančios, nes nori ir jos lygiai su vyrais būti "laisvos". Materialistinės-ateistinės moralės pasekmė galima šandien pririnkti labai daug.

G. Šliko pavyzdys

Moralės principų nepastovumą ir G. Šlikas pavaizduoja pavyzdžiu. Esą "senosios kardinio atstovai katalikai, praeidami pro bažnyčią ir norėdami išreikšti pagarbą Dievo namams, persižengdavo ar pakeldavo kepurę. Ilgainiui šis paprotys pasikeitė. Daugelis pralavinusių žmonių, ir toliau likusių ištikimais katalikais, tokį paprotį emė laikyti nemoderniu" (G. Šlikas, "LL", 184 p.).

Iš šito gana naivoko pavyzdžio matyti, kad G. Šlikas nesupranta, kas iš tikrųjų yra moralė. Dievo garbinimo formos, vienos ar kitokios, yra gėris ir todėl nesusižemina su jokiais moralės dėsniais. Kitaip, reikėtų daryti išvadą, kad krikščionių moralė pasikeitė, kada Bažnyčia paskutiniaisiais metais pati pakeitė daugelį Dievo garbinimo formų, vadinamų bendru liturgijos vardu. Vienokia ar kitokia liturginė forma yra lygiai gera, tad čia nėra jokio pasikeitimo iš gero į blogą, ar atvirkščiai.

(Bus daugiau)

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

S. m. liepos 14-15 d. Vilniuje vadinamosios Aukščiausiosios Tarybos prezidento pirmininku ir toliau "išrinktas" Motiejus Šumauskas, jo pavaduotojai — J. Vildžiūnas ir dail. J. Kuzminskis ir sekretorius St. Naujalis. Prezidiumo nariais išrinkti šie vienuoliai (su trim rūsais): M. Gilevskaja, V. A. Grigaliūnė, J. Gureckas, J. Kulikovas, K. Lengvinas, G. Mogilevskas, P. Petronis, V. P. Povilauskas, V. Sakalauskas, A. Sniečkus ir V. Trumpickas. (Elta)

PRANAS NAUJOKAITIS

PASISEJAU ŽALIA RŪTA...

Romanas

(13)

Petras nesigilina į Milės praeitį. Ir kam? Nei jis jos myli, nei apie ją svajoja kaip būsimąją. Ir metais, be abejonės, Milė už jį vyresnė. Bet kosmetika Milė moka slėpti amžių. Padeda ir tas jos smulkumas, gimtas grakštumas. Vakaro šviesose — ji spindinti... Tik kartą Petras ją užtikio kitokią... Bet dabar pats abejoja, ar tikrai taip buvo, o gal tik jo vaizduotė taip pasirodė... O draugauti su ja įdomu. Lyg į aukštesnį kultūrinį laipsnį pakyla jos namuose. Dvi didelės knygų spintos stovi pasienyje. Prikrauta knygų — savų ir svetimos kalbomis. Ant sienos karštomis spalvomis spindi Galdiko peizažas, prie jo sumanai derinasi Jonyno, Valiaus grafika, Tamošaitienės austas kilimas. O muzika, muzika! Plokštelių rinkinys — nuo klasikų iki modernistų. Spalvingų garsų melodijose pasaksta abudu, kai tos plokštelės ima sukintis tobulame stereo aparate... Toji muzika labiausiai ir traukia Petrą į Milės namus.

Be intymiau pasikalbėti, savo vidaus pasaulį atskleisti, Milės širdies paslaptis sužinoti — Petras vengia. Užsisklendė, lyg išalo atvirumas Petro viduje dar nuo Jūratės laikų. Pirmaisiais buvimo metais Amerikoje Petras iš viso nesidomėjo moterimis, net sąmoningai jų vengė, beveik niekino. Nepasitikėjimas liko lyg gilus randas po anos nusivylimo žaizdos...

Geniaus malone, gal prieš kokią porą metų Petras susipažino su Mila. Tai buvo tada, kai kolegijoje vakarais jau buvo pradėjęs chemijos studijas ir buvo bai-

siai užsiėmęs. Genius jau turėjo automobilį. Parvešias Petrą iš koncerto, tik pakeliui dar paleisį panelę Milę. O tas "pakeliui" buvo visai kitame, priešingame, miesto krašte. Tada pirmą kartą užėjo Petras į Milės dviejų kambarių butą ir buvo nustebintas, ką ten pamatė... Susidomėjimas plėtėsi į draugystę... Bet ir šiandien Petras negalėtų pasakyti, kad Milė jį trauktų kaip moteris, kurią galima įsimylėti.

Petras žino, kad Milės draugų tarpe jis tėra vienas iš daugelio. Naktinių pramogų didelės sąskaitas, o Milė tokias vietas mėgsta, jau kuris laikas nesusiraukdamas moka ekonomijos daktaras, turįs gerą tarnybą, vyras su ateitimi, jeigu sakysim, kad mokėjimas uždirbti pinigų nustato žmogaus vertę, jo didybę. Petras tų malonumų, ir labai norėdamas, negalėtų patenkinti ne tik dabar, bet, greičiausiai, ir ateityje. Ir netraukia jo toki dalykai... Ne paslaptis, kad du pasiturį gyvanašiai laikas nuo laiko asistuoja Milei brangiuose restoranuose... Vienas iš daugelio — Petras, gal net pats mažasis, pats paskutinis...

Gal ir dėl to mažybės jutojo Petras neišsako progų susitikti, nesisuilo, net neišnaudoja visų Milės kalendoriuje jam numatytų datų. Tokios draugystės, tur būt, ir pati Milė nepavadinotų meile... Bent taip buvo iki dabar...

Be reikalai staiga ima keistis ir pavojingą pusę. Pagal telefoninį susitarimą Petras punktualiai paspaudžia Milės durų skambutį. Pasitinka šilku šlamanti, išsigrazinusi, spindinčių veidu, su Šuberto serenada garsiakalbiuose... Tiesia rankas ir glaudžiasi... Labai laukusi, neapsakomai pasilgusi... Petrai net nesmagu darosi... Taip neįprasta, netikėta.

Ir kine, muzikiniam filme, jautresnėse meilės scenose, Petras jaučiam stipresnį Milės prisiglaudimą prie peties, jos mažutės rankos suvirpėjimą jo dideliame delne. Iš jos papirusių šviesių plaukų sklinda kvepalai, lyg alyvų žydėjimas... Taip arti jo veido...

Namo tą vakarą Petras grįžta vėlai... Sekmadienį abudu išvažiuoja iš miesto. Petro Mercury, tik prieš metus pirktas, lekia Washingtono tiltu, New Jersey greitkeliais, kol beveik po poros valandų

važiavimo atsiduria prie didelio ežero, stačiais, karpytais, vingiuotais krantais. Čia daugybė saulės, laukų kvepėjimo, spalvų ir šešėlių, gaivinančios vėsumos! Po plačiabrylę skrybėlę Milės veidukas atrodo dar smulkesnis, visai jaunas ir kupinas džiaugsmo ir giedros...

Seniai Petras buvo buvęs gamtoje, laisvam vėjų pūtime. Siemet pirma vasara, kai neužsirašė į vasaros semestrą: nebe tiek daug beliko iki baigimo, užteks rudens ir žiemos vakarų. Pailsės, grožės, pramogaus. Ir ši iškyla — ne tiek dėl Milės, kiek dėl tų platybų, kurių pasiilgo miesto mūruose. Ir automobilį įsigijo, kad būtų laisvesnis, lyg paukštėlis su sparnais. New Yorko didmiestyje automobilis beveik nereikalingas. Bet be jo esi lyg prirakintas prie akmenų uždurmos ir sunkumo...

Ir šiandien abudu išskrido su Mile džiaugtis žydinčia vasara, pabūti paukšteliais vėjų pūtime, žuvėdromis pasisukti ant plazdančių bangų. Išsenuomota laivelis Petras įkluoja elegantišku lengvumu. Dar nuo Kau-no laikų įpratusios jo rankos valdyti laivelius, pliuskenti Nemuno srovėje...

Petras vis juda, kruta, iriasi, išokęs vandenin plaukia, krantu bėga, tempia ir pagyvėjusią Milę į stačius krantus... Tiek daug energijos, tiek jėgos susitvenkė jo kūne...

— Sustokim, Petrai, jau prialsinai mane šiandien. — Gerai, Mile, sustokim.

Stovi abudu ant status skardžio ties tamsia ežero įlanka, su iš vandens kyšančiais didžiuliais akmenimis.

— Kalbėkim... Kodėl tu toks tylus šiandien, Petrai? — sako už rankos paėmusi Milė, žvelgdama į Petro veidą.

— Aš visada toks, Mile, ne tik šiandien. Lyg nežinojai?

— Neatrodė... Kalbesnis būdaviai...

— Šiandien mes gamtoje... Kai grožis netelpa širdyje, negi reikia žodžių?

— O reikėtų... Tikrų poezijos žodžių...

— Kalbėjau kitados poezijos žodžiais... Bet dabar atpratau... Žodžiais visko neišsakysi, kad ir poetiškiausiais... Kartais be žodžių žmogus daugiau pajunti...

(Bus daugiau)

XVIII studijų savaitė Vokietijoje

Zvilgsnis į išeivių poeziją

(3) Studijų savaitėje Vokietijoje pirmoji paskaita (liepos 19) buvo skirta Vokietijos Lietuvių Bendruomenei. Ją skaitė kun. Br. Liubinas.

Pirmadienio vakarą dr. J. Grinius kalbėjo apie dramaturgą Juozą Grušą jo 70 metų sukakties proga.

Liepos 20, antradienį, prieš pietus dr. A. Gerutis kalbėjo apie Lietuvos sovietinimą bei rusinimą. Tos pačios dienos vakarą vėl grįžta į literatūrą.

Žemininkai ir "bežemiai"

Tokia tema paskaitą skaitė vakarinis antradienio paskaitininkas V. Natkevičius, M. A.

Anot jo, pokarinė mūsų išeivijos poezija yra pergyvenusi du sukrėtimus: vieną su "Žemės" antologija (1951), prateštą "Literatūros lankų" žurnalo (1952-1959), ir antrą su Algimanto Mackaus eilėrašciais, ypač jų rinkiniu "Neornamentuotos kalbos generacija ir augintiniai" (1962).

"Žemės" antologiją redagavo Kazys Bradūnas. Dalyvavo Juozas Kėkštas, Alfonsas Nyka-Niliūnas, Vytautas Mačernis, Henrikas Nagys. Įvadą parašė dr. Juozas Girnius.

Mūsų poezijai jis mato tris su kartų kaita susijusius posūkius: tautinį atgimimą, nepriklausomybės metus ir tėvynės praradimą. Tie posūkiai išreiškia mūsų poetinio gyvenimo bangavimą. Pirmojo tarpsnio centrinės figūros yra Maironis, Kudirka, Jakštas, kūrė visuomeninę poeziją. Antrojo tarpsnio pirmosios bangos atstovai — Putinas, Sruoga, Binkis, Kirša, pasukę simbolistinio individualizmo keliu. Antrojo nepriklausomybės dešimtmečio poetai — Aleksandriškis-Aistis, Nėris, Miškinis, Anglickas, Boruta, Brazdžionis. Jų lyrika, persunkta asmeniniu laimės rūstumu, pasiekė zenitą.

Trečiosios kartos (žemininkų) poetuose nebepastebime subjektyvaus asmeniškumo. Jų

kūryba nėra visuomeninė, bet daugiau idėjinė-filosofinė. Pateiktas apibūdinimas visų penkių žemininkų — Vytauto Mačernio, Nykos-Niliūno (grįžta į gimtosios žemės tikrovę), Kazio Bradūno (žemdirbių lūpomis dainuoja žemę), Juozo Kėkšto (protestuojantis prieš nelaisvę, ieško gyvenimo prasmės) ir Henriko Nagio (meilės žmogui) kūrybą, kuri yra himnas gimtajai žemei, pateikdamas jos pavyzdžius ir aiškinimus. Nors "Žemės" rinkinyje nedalyvavo, bet žemininkų penketukui iš esmės priklauso ir Vladas Slaitas, kurį taip pat idėjinę poeziją.

IV-ios mūsų poetų kartos, vadinsime juos "bežemiais", poezija yra tamsi ir beviltiška. Iškilusias jos atstovas — Algimantas Mackus. Jis rašo grubiai, nebrangina to, ką vertino ankstesnioji poetų karta, vaizduoja absurdišką pasaulį. Jį seka Liūnė Sutema (Zinaida Naugytė-Katiliškienė) ir Vitalija Bogutaitė-Keblienė. Prie "bežemių" reikia priskirti ir Danuolę Sadūnaitę-Sealey bei Mariją Saulaitę, nors jos yra kitokios.

Savo mintis apie žemininkus ir "bežemius" Natkevičius taip reziumavo. Su žemininkų karta lietuvių minties lyrika pasiekė nepaprastai aukštą lygį. Pereidama iš nuotaikinės lyrikos į idėjinę, žemininkų poezija siekia grožio ir tiesos vienybės.

Bežemių lyrika naujojo modernizmo įtakojai kur artėja į nihilizmą. IV kartos lyrika nėra vienodi savo pasaulėvaizdžiu: šalia gyvenimo ir kūrybos prasmės neišvengiančių "bežemių" yra ir prasmės ieškančių bei ją randančių poetų.

Pavyzdinius eilėraščius skaitė Aldona Rygelytė ir Jonas Sonsas, abu iš Romovės.

Meilės problema

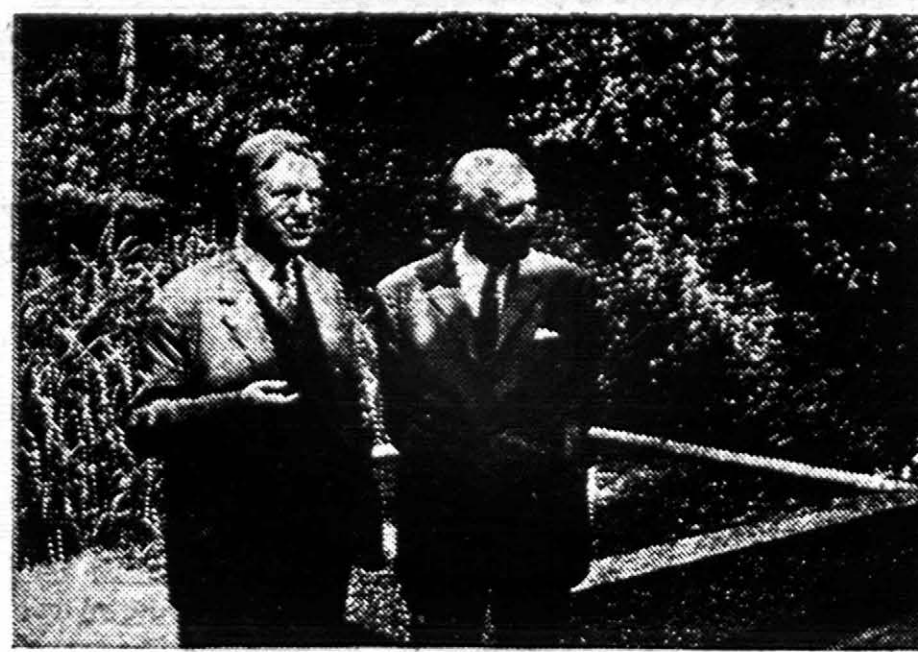
Trečiadienio, liepos 21, rytą kun. prof. dr. J. Jūraitis iš Sveicarijos skaitė apie

meilės problemą Jobo knygoje ir A. Camus romane "Maras".

Tarp Jobo knygos ir "Maro" veikėjų beveik pustrėčio tūkstantio metų. Bet jie yra tarp savęs giminės. Jobas, riejamas beprasmių ir savavališkai jam primestų kančių, burnoja ir maištauja. Jis, nors ir "užsimą burną" ir pažada neaprepiamo Dievo akivaizdoje daugiau nekaltėti, bet jo problemos, kurios yra likę ir mūsų problemomis, tuo tyliu būdu išsiskiria. Atrodo, kad Jobo knygoje meilė tegalima kaip viltis, kaip laukimas, kaip savęs paties kūriniu pripažinimas.

A. Camus "Maras" kelia kančios problemą ir meilės galimumą "tokiame pasaulyje, kuriame vaikai kankinami, kartu su žmogaus imanencijos problema. Kaip yra galima meilė, jei žmogus gyvena kaip apgultame, maro ilgos užkrėstame mieste, jeigu visas žmogiškas šilumas ir draugystė sunaikinami arba beprasmiškos kančios, arba mirties.

Jėzuitas Paneloux ir dr.

Studijų savaitėje Vokietijoje dr. A. Gerutis (k.) ir prof. Z. Ivinskis (d.)

Rieux atsako kiekvienas savitškai į šias problemas. Jėzuitas miršta be gydytojo, išgyvendamas visą mirties vienišumą ir nykumą, bet vis tiek maitindamas ir tokioje mirtyje prasmę. Dr. Rieux nors žino, kad maro bacilos pasilik, kad mirtis viską nutraukia ir sunaikina, bet jam užtenka išpildyti savo pareigą ir su visu atvirumu bei orumu priimti beprasmiškumą ir absurdiškumą. Išgyventi nuosirdy žmoniškumą, išgyventi vieną akimirksnį meilės tai yra viskas, kas žmogui galima.

Savo išvadoje referentas priminė, kad gal būt sąjunga tarp Jobo, kuris, nors burnodamas

ir maitindamas, save tvirtinai pripažįsta, ir tarp dr. Rieux, kuris tik gydyti ir gelbėti nori, galėtų būti krikščioniška išvada.

Diskusijų metu išsyrškėjo, kad Jobo knyga ne tik žydi, bet ir mūsų tautai būdinga. Žmogui yra leista ginčytis su savo Kūrėju ir ieškoti išeities. Jobo draugus, kurie visoje kančiose Dievo bausmę mato, Dievas pats sudraudžia. "Jūs negerai kalbėjote apie mano tarną Jobą!" Ar nėra kančios ir siaubas tas žmogaus istorijos ir jo išsivystymo variklis, tas "polemos", apie kurį kalbėjo Heraklitas?

(Bus daugiau)

BENDRUOMENĖ LIETUVOS LAISVINIMO DARBE

BRONIUS NAINYS,
CHICAGO, ILL.

Eilė pasitarimų tarp Lietuvių Bendruomenės ir kitų veiksmų vis mėgino suderinti veiklą Lietuvos laisvinimo srityje. Suderinti lig šiol nepavyko. Tuo tarpu gyvenimas atneša naujų ir skubių klausimų, kurių sprendimas nelaukia, iki bus veiksmų sutarta ar susitarta.

Nuosirdžiai palinkėjus kitiems veiksmams, kad jie padarytų, ką gali, Lietuvių Bendruomenei tenka imtis su Lietuvos laisvinimu susijusių darbų, kurių kiti neatliks. O darbų yra didelių ir skubių.

Nepripažinimas ir reprezentavimas

Nors ir anksčiau buvo baiminamasi, bet Simo Kudirkos atvejis priklauso parodė, kad mūsų vertinamas ir labai reikšmingas laikomas okupacijos nepripažinimas yra labai nuvertintas. O V-bės Departamento atsisakymas mokėti nors ir labai kuklius, ir dargi iš mūsų pačių izdo, algas tiems diplomatom, kurie nebuvo paskirti paskutinės nepriklausomos Lietuvos vyriausybės, laisvos Lietuvos reprezentavimą atiduoda ištirti laikui.

Nepriklausomos Lietuvos reprezentavimas, ypač jeigu sumaniam atliekamas, yra tiek pat reikšmingas, kiek ir pats nepripažinimas, todėl verta daug pastangų dėti, kad jis būtų išlaikytas. Yra būtina į diplomatinės tarnybos eiles įvesti naujų, jaunesnių žmonių ir iš Vals-

tybės Departamento gauti jiems nuolatinę finansinę paramą. Nėra abejonės, kad tai atlikti bus labai sunku, už tai reikia sudaryti rimtą planą ir rimtai bei intensyviai jį vykdyti.

Nepamirštant, kad nepriklausomos Lietuvos Amerikoje depuonuoti resursai gali artėti į dugną, diplomatų išlaikymo problema darosi sunkesnė. Lėšom išgauti gali tiktai ieškoti paramos JAV Kongrese, siekiant net specialaus įstatymo. Tam būtų reikalinga akcija, panaši į Rezoliucijom Remti Komiteto. O čia nelaimėjus, tiktai telkti lėšas iš savųjų tarpo. Platų organizacinį tinklą turėdama, JV Lietuvių Bendruomenė tokį uždavinį įvykdyti būtų pajėgi.

Informacija ir propaganda Gal mum atrodo, kad apie Lietuvos okupaciją ir mūsų tautos tragediją žino visas pasaulis, bet iš tikrųjų taip nėra. Apie tikrąją Lietuvos padėtį žino tik labai mažas politikų ir kitų politikos klausimais besidominčių skaičius. Kitų sričių intelektualų tarpe žinantieji tėra tik atsitiktinė staigmena, nekalbant jau apie platesnius įtakingos visuomenės sluoksnius. Net ir Baltuosiuose rūmuose kai kurie aukšti prezidento patarėjai mano, kad mūsų atstovai Washingtone yra paskirti okupuotos Lietuvos "vyriausybės".

Padėti mum gali tik gerai informuoti ir mūsų problemas pažįstantieji žmonės. Iš nežinančių mažai naudos. Todėl informacijos darbas yra labai svarbus ir reikalingas. Prieš keletis metus JAV LB pradėtas informacijos darbas, iš pradžių vykdomas pačios Centro valdybos, o vėliau specialiai įsteigtos informacijos komisijos, jau davė gražių rezultatų. Bet, kaip pats informacijos komisijos pirmininkas Leonardas Valiukas yra pasakęs, tėra padaryta tik gera pradžia. Iš savo pusės norėčiau pridėti, kad, turimais ištekliais ir talka, buvo labai daug padaryta. Bet šis darbo laukas yra toks platus, kad niekada nebus galima padaryti per daug.

Todėl būtinas reikalingas yra informaciją plėsti. Į jos darbą reikia įtraukti žymiai daugiau jėgų, informaciją reikia įvairinti, daryti ją įdomesnę ir populiarsnę. Darbą reikia dirbti iš tiesai. Reikia ieškoti vis naujų

būdų informacijai paruošti ir paskleisti, reikia išnaudoti visas progas. Darbą reikia planuoti taip, kad informacija būtų gyva, įdomi, judri ir nenuobodi. Tam reikia specialistų. Jų mes nestokojame, bet trūkstante lėšų sudaryti jų darbui tinkamas sąlygas. Lėšas reikia surasti.

Sąlytis su aplinka

Per dažnai mes laikomės izoliuotai, dirbame vieni ir vengiamo atvirai pasizvalyti po aplinką. Iš tikrųjų mums reikėtų sueti ir sąlyti ir artimesnius ryšius palaikyti su panašaus likimo ištiktais kaimynais ar su kitomis, toliau nuo mūsų besilaikančiomis, bet mums prielankiomis grupėmis. Esame ne dideli, todėl draugų mums labai reikia. Juk daug tautų siekia išsilaivinti iš komunistinės vergijos, kodėl nebūtų galima suplanuoti su jais bendrų darbų ir išvystyti bendros akcijos. Ne visose srityse to bus galima pasiekti, nes turime ir skirtingų tikslų, bet, kur įmanoma, sutartinė veikla duotų geresnius rezultatus.

Sąlyčio su aplinka ieškojimas bei bendros akcijos planavimas bei vykdymas yra labai svarbi ir gana didelė laisvinimo darbo sritis, ir jai reikėtų įkurti net atskirą JAV LB Centro valdybos instituciją. Keliose srityse tokią akciją mums jau siūlo keli mūsų kaimynai ir net buvę priešai, taip, kad galimybės jau pačios beldžiasi į duris. Jas reikėtų išnaudoti.

Lietuvos byla

Jungtinės Tautos Kelimas Lietuvos bylos Jungtinės Tautos yra pagrindinis, pats svarbiausias, bet ir pats

PUSLAPIS BALTIJOS VALSTYBEM

Barcelonos laikraštis "Diario de Barcelona" liepos 14 visą puslapį paskyrė Baltijos valstybėms, pateikdamas jų ryškius žemėlapius, miestus-sostines paillustruodamas bažnyčių, pilių, telių vaizdais. Be to, laikraštis šalia žemėlapių dar pateikė ir trumpus paaiškinimus apie Baltijos kraštus. Nurodyta Baltijos valstybių plotas, kraštų ir sostinių gyventojų skaičius, pažymėta, jog Maskvos "Pravda" buvo iškėlus didėjančio nacionalizmo Baltijos kraštuose

reikšmę. Dar teigiama, kad rusai tuose kraštuose siekia įvesti rusiškąjį raidyną, kad jie neturi argumentų pateisinti jų įvykdytų tų kraštų okupacijai ir kad tie patys rusai sistematiškai būdu į tuos kraštus gabena naujuosius kolonistus — ir ne tik biurokratus, bet ir savo žmones žemės ūkiui ir pramonei. Laikraščio puslapis — tai puikus Baltijos kraštų bei jų dabartinės padėties pristatymas ispaniškai kalbantiems. (Elta)

sunkiausias mūsų uždavinys. Svarbu būtų ten ne tik kelti, bet ir ją reikia ir laimėti. Todėl iš karto turime dirbti dviem kryptim. Visos aplinkybės bent šiuo metu rodo, kad sunkesnis uždavinys būtų būtų apginti, negu ją į Jungtines Tautas perkelti, nes vargu ar dabar susirastų pakankamas balsų skaičius, galis būtų pakreipti mūsų naudai. JAV Valstybės Departamentas šiuo metu mūsų naudai "neranda" nei dešimties balsų. Tai yra dėl to, kad jis daugiau balsų ir neieško.

Kad ir tokiom nepalankiom sąlygom esant, mum rankų nuleisti nereikia, bet kaip tik imtis kietesnio darbo ir iniciatyvą stiprinti.

Kaip pasirinkti metodus, kečius, kuriais žygiuoti, ir duris pro kurias į Jungtines Tautas įeiti, jau yra detalės, kurias išdirbtų tie pareigūnai, kuriems JAV LB Centro valdyba šį uždavinį patikės. Bet paties reikalo atidėlioti jau nebegalime, ir pamažu, palaipsniui, nuo mažesnių dalykų pradėdami, į Jungtines Tautas reikia skverbtis. Gal ir nereikėtų iš karto siekti pačios kulminacinės viršūnės, būtent, Lietuvos klausimą pastatyti balsavimui generalinėje asamblėjoje, nes neturime užtikrinimo, kad laimėsime, bet su mažesniais problemomis mums palankių sprendimų reikia ieškoti įvairiose komisijose.

Simo Kudirkos byla dar ir dabar galime pristatyti Žmogaus Teisių komisijai. Ten pat būtų buvusi vieta ir kun. Seškevičiaus byla.

Organizacija ir institucijos Čia paminėti keturi uždaviniai, mano nuomone, yra patys svarbiausi. O diplomatinės tarnybos reikalas yra ir labai skubus. Todėl būtinas reikalingas verčia skubiai imtis darbo. Darbam įvykdyti turi būti sutelktos pačios geriausios mūsų jėgos ir gerai susiorganizuota.

Juozas Kralikauskas trečioji trilogijos dalis — apie pirmąjį lietuvių vienuolį, Mindaugo sūnų Vaisvilką, renkama spaustuvej. Leidžia Liet. knygų klubas. Veikalo pavadinimas: "Vaisvilkas". Išeis vasaros pabaigoj.

Balis Sruogos "Dievų miškas" Lietuvoj išleistas trečią kartą (21,000 egz.). Tai rašytojo pergyvenimų Stuthofio stovykloje 1943-45 m. dienoraštis. (E)

Tuos darbus koordinuoti turėtų JAV LB Centro valdybos sudaryta speciali institucija, panaši kaip Svetimo taryba ar Kultūros fondas. Institucijos pirmininku turėtų būti Centro valdybos vicepirmininkas visuomeniniam reikalui. Instituciją finansuoti turėtų Centro valdybos išlaidas, kuriam savo ruožtu reikėtų gerokai pasitempti, kad lėšas sutelktų. JAV LB Centro valdybos užmojis prie apylinkių valdybų, sudaryti Lietuvos reikalų komisijas yra pozityvus žingsnis, nes jos bus aktyvios Lietuvos laisvinimo darbų dirbėjos apylinkių ribose ir puišios talkininkės Centro valdybos institucijai.

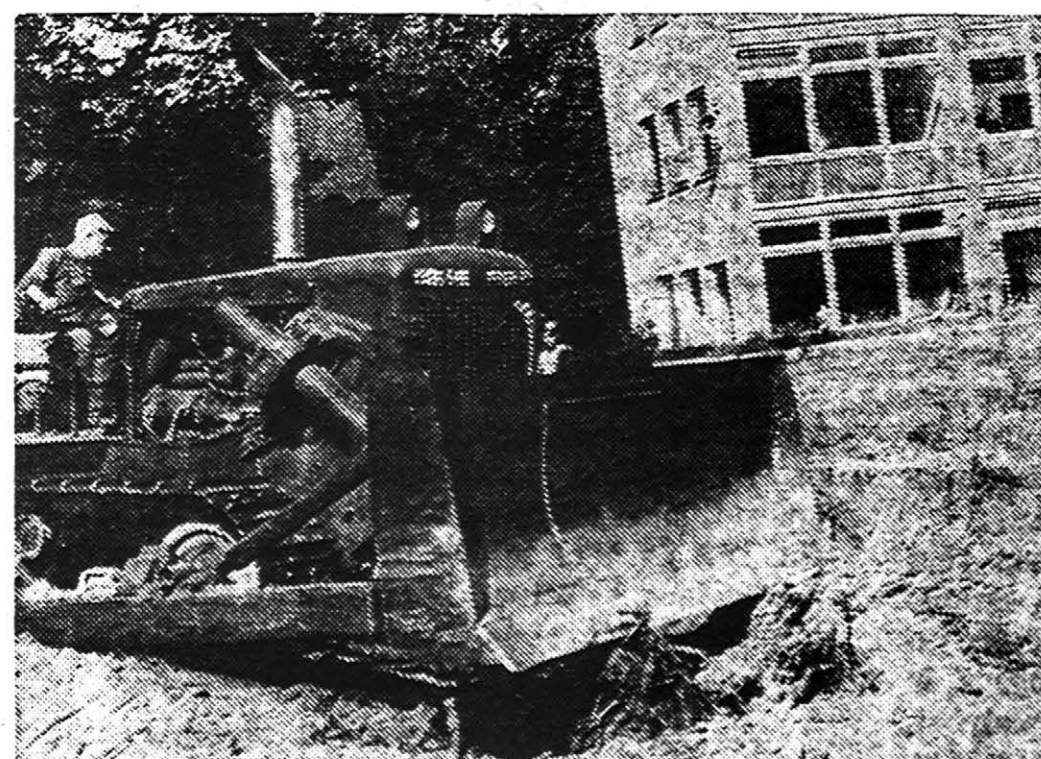
JAV LB vadovybėje, Tarybos narių ir kitų aktyvių bendruomenininkų tarpe yra daug Lietuvos laisvinimo darbų susidomėjusių ir jį dirbti pajėgiančių žmonių. Centro valdybai talkininkų rasti nebūtų sunku. Šitai suorganizuotas ir nuosirdžiai dirbamas Lietuvos laisvinimo darbas būtų efektyvus ir duotų geres rezultatus. Neilgai trukus ir kitaip galvojančius įtikinti, kad Lietuvių Bendruomenė pasirinko gerą kelią.

BALZEKO MUZIEJUS PAMINĖS LIETUVOS KARIUOMENĖ

Balzeko lietuvių kultūros muziejų lapkričio 14 rengiamo tarsi įžanga ir nepriklausomos Lietuvos kariuomenės 53 metų sukakties minėjimą. Ta proga kukliai bus pagerbti Lietuvos kariuomenės kūrėjai savanoriai. Muziejuje bus pakabinti pirmųjų žuvusiųjų už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybės karių didvyrių paveikslai. Dedamos pastangos kuo tinkamiau ir išpūdingiau išpuošti būsimą apeigų salę.

Dailininkai, turį šiai idėjai tinkamų paveikslų, maloniai prašomi juos paskolinti muziejui. Dailininkai, sutinkantieji programėlę, pavairinti, pagiedodami tautos himną ar vieną kitą savanorių dainelę, prašomi maloniai iš anksto atsiliepti. Pavieniai asmenys ar organizacijos vadovai, norį dalyvauti šiose patriotinėse iškilmėse, prašomi asmeniškai, laiškais ar telefonu susižinoti su muziejaus kuratorium, kūrėju savanoriu Konstantinu Petrausku.

Muziejaus adresas: 4012 Archer Ave., Chicago, Ill. 60632. Tel.: 847-2441. Skambinti tik 1-4 val. (kp)

Traktoriais prakasama žemė naujam Vasario 16 gimnazijos bendrabūčiui. Nuotr. K. J. Dėdino

Philadelphia mergaitės krepšininės iš k. — D. Muraškaitė, L. Šiugždienė, A. Šileikienė, D. Makarauskaitė, G. Skladaitienė ir viduryje E. Paulaitytė. Nuotr. A. Dilbos

Churlionio ansamblis koncertuoja didžiajame Caracas parke Venecueloje. Nuotr. J. Kondrato

Susirinko viso pasaulio pranciškonai

Medellinas, Kolumbijos miestas, su rugpjūčio 22 tapo pranciškonų ordino centru. Čia atvyko ordino generolas su 8 patarėjais, 114 provincijų iš viso pasaulio kraštų, daugybė ekspertų, vertėjų ir kitų susirinkimo taktininkų. Pirmą kartą po daugelio metų pranciškonų provincijų tarpe su skambo Lietuvos pranciškonų provincijolo vardas.

178-toji ordino kapitula pirmą kartą vyksta už Europos ribų. Kolumbija buvo parinkta šiai kapitulai gal dėl to, kad ordino generolas yra iš Pietų Amerikos, o Medellino miestas pasižymi švelniu klimatu ir nepaprastu gamtos grožiu. Turistiniuose aprašymuose vadinamas amžino pavasario miestu.

Susirinkimas kunigų seminarijoje

Medellino arkivyskupas šiai pranciškonų kapitulai užleido neseniai pastatytą ir moderniai įrengtą Kunigų Seminariją, kuri turi visus reikiamus įrengimus tokiems susirinkimams praversti. Pati seminarija yra kiek toliau už miesto, didžiulio kalno pašlaitėje, iš kur matyti kalnų apsuptas visas milijoninis Medellino miestas. Nepaprastas yra vaizdas vakare, kai lygumose išsiplėtęs miestas paskęsta didžiulėje šviesų juroje.

Kapitulos atidarymas

Iškilmingas kapitulos atidarymas įvyko rugpjūčio 23. Koncelebruotas mišias laikė ordino generolas kartu su visais provincijolais, dalyvaujant arkivyskupui Tullius Salazar, provincijos gubernatoriui Diego Restrepo, miesto majorui Oscar Londono, daugeliui vienuolių ir pasauliečių.

Tuoju po iškilmingų mišių visi dalyviai rinkosi į kapitulės salę, kurioje buvo oficialiai atidarytas susirinkimas ir pasakyta nemaža kalbų. Sveikino vietos arkivyskupas, gubernatorius, o miesto majoras pagarbos ženklą generolui įteikė miesto raktus.

Rytojaus laikraščiai plačiai aprašė šį nepaprastą įvykį. Kitų tautų tarpe paminėjo, kad visuotiniame pranciškonų susirinkime dalyvauja ir Lietuva. Šioje ordino kapituloje trūkstą trijų provincijų: Rumunijos, Slovakijos ir Albanijos. Šios provincijos yra arba visai sunaikintos, arba nebuvo leista iš tų kraštų provincijolams išvykti.

Prasideda darbas

Rugpjūčio 24 dieną prasidėjo jau pilnas kapitulės darbas. Tuoju buvo išrinkti 3 susirinkimo pirmininkai, kurie pasikeisdami vadovauja visuotiniam posėdžiam.

Svarstomiesiems dalykams gildinti buvo sudaryta 10 sekcijų ir paskirti padaliniai. Lietuvos provincijolui teko dirbti pavergtųjų tautų grupėje ir ordino konstitucijų sekcijoje.

Pažymėtina, jog susirinkime buvo išaiškinta ir oficialiai pradėta rašyti, kad Lietuva ir joje esanti šv. Kazimiero provincija priklauso rytinei centrinės Europos sričiai.

Anksčiau ji buvo vadinama rytinės Europos šalim.

Modernūs įrengimai

Visuotinio susirinkimo didžioji salė, kur vyksta balsavimas ir visos kapitulės diskusijos, yra su visais moderniausiais techniniais įrengimais. Oficiali kalba yra lotynų, bet galima kalbėti angliškai, prancūziškai, vokiškai, ispaniškai ir itališkai. Nežiūrint kokia kalba yra kalbama, pasukus aparatą, tuojau girdimas vertimas į visas 6 kalbas. Balsavimui irgi yra elektroninis įrengimas. Balsuotojui reikia tik paspausti savo norimą balsą, ir tuojau lentoje pasirodo visų suskaičiuoti balsai.

Savaigalio išvykos

Dauguma balsų buvo pasisakyta kiekvieną šeštadienį turėti laisvą. Pridėjus sekmadienį, susidaro dvi dienos. Tada jau galima susipažinti ir su tolimesnėmis Kolumbijos vietovėmis. Jau apžiūrėjom miestą, turėjom 10 valandų ekskursiją į kalnus. Kitą sekmadienį skrendame į tolimą pramonės ir industrijos miestą Cali.

Susidarė įspūdis, kad Kolum-

bijos gyventojai yra labai įvairūs. Yra daug turtingų ir gražių gyvenančių žmonių, ypač didesniuose miestuose. Užmiestiuose ir kalnuose yra didelis skurdas. Vienoje kalnų bažnyčioje matėsi procesijoje basi vyrai ir moterys, labai varginamai apsiręngę. Jie turistus sutinka su išskėstomis rankomis ir prašo išmaldos.

Kapitula dar tęsiasi

Mūsų kapitula dar neįpusėjo. Manome, kad ji užsitęs iki spalio mėnesio. Bus dar daug darbo ir nuovargio. Bus taip pat progų dar geriau pamatyti ir pažinti šį kraštą.

Tėv. Jurgis Gailiusis, O.F.M.

Jaunimo sąskrydis Vokietijoje

Jaunimo sąskrydis vyko nuo liepos 15 iki 30 Šiaurės V. Vokietijos kurorte Bad Pyrmonte, Ostheimo patalpose. Jį surengė Vokietijos LB jaunimo sekcija. Dalyvavo, įskaitant ir proginius užėvius, apie 40 jaunuolių iš Vokietijos, Anglijos, JAV bei Kanados.

Jaunimo sekcijos valdybai paveikiai talkino R. Sileris, A. Rygelytė ir kiti. Apskritai pamėmus, visi suvažiavimo dalyviai aktyviai dalyvavo programoje. Suvažiavimo intencija — pasiruošti 1972 JAV įvyksiančiam jaunimo kongresui, į kurį į Vokietijos lietuvių jaunimas žada siųsti savo atstovus.

Paskaitų temos pasižymėjo aktualumu. Jos buvo: Kodėl šiandien jaunuoliui verta būti lietuviu? Skaitė K. Baublys iš Anglijos. Sovietų Sąjungos valstybinė santvarka — V. Banaitis iš Vokietijos. 1941 sukilimas ir jo prasmė — Vasario 16 gimnazijos direkt. V. Natkevi-

čius. Apie narkotikų naudojimą jaunimo tarpe informavo dr. G. Bauras iš Vokietijos. Kritišką Vokietijos lietuvių jaunimo padėties bei veiklos apžvalgą pateikė A. Stankus iš Bonnos (V. Vokietija).

Pas. jaunimo kongreso reikalų kalbėjo J. Oniūnas iš JAV. Nutarta per Naujuosius metus susaukti suvažiavimą delegatų į kongresą paruošti.

Literatūros vakarą, kuriame buvo skaitoma Mačernio poezija, pravedė A. Rygelytė, J. Oniūnas ir P. Koljčius.

Mirties bausmė Amerikoje

dar galioja 37 iš 50 valstijų. 1968 m. pirmą kartą Amerikos istorijoje neįvykdyta nei viena egzekucija. Visame krašte yra virš 400 kalinių, nubaustų mirtimi, bet laukiančių iš teismų įvairių apeliacijų, sprendimų bei naujų patvarkymų.

bijos gyventojai yra labai įvairūs. Yra daug turtingų ir gražių gyvenančių žmonių, ypač didesniuose miestuose. Užmiestiuose ir kalnuose yra didelis skurdas. Vienoje kalnų bažnyčioje matėsi procesijoje basi vyrai ir moterys, labai varginamai apsiręngę. Jie turistus sutinka su išskėstomis rankomis ir prašo išmaldos.

Kapitula dar tęsiasi

Mūsų kapitula dar neįpusėjo. Manome, kad ji užsitęs iki spalio mėnesio. Bus dar daug darbo ir nuovargio. Bus taip pat progų dar geriau pamatyti ir pažinti šį kraštą.

Tėv. Jurgis Gailiusis, O.F.M.

Medicine priežiūra rūpino si gail. sesuo M. Palavinskienė, religinį patarnavimą teikė kun. J. Dėdinas, tėv. A. Bernatonis ir kun. J. H. Sulcas. Gerą ir skanią maistą gamino trys virėjos, vadovaujamos O. Bartusevičienės, senj. Stovyklavos apie 60 lietuvių šeimų vaikų iš Vokietijos, Prancūzijos, Švedijos ir Belgijos.

Kadangi oras pasitaikė geras ir šiltas, jaunieji stovyklautojai dažnai būdavo vežami maudytis. Rugpjūčio 3 surengta naktinė iškyla į mišką, iš kurios vaikai grįžo apie vidurnaktį kupini įspūdžių. Rugpjūčio 6 suorganizuota išvyka į Heidelbergą, kur apžiūrėta pilis ir susipažinta su universitetiniu miestu prie Neckaro. Vakaris buvo ruošiami šokiai, žiūrėti lietuviški filmai apie nepr. Lietuvą, Vasario 16 gimnaziją, Maironį ir kiti, kurenami laužai, ir t.t.

Rugpjūčio 7 vakarą studentų iš JAV-bių iniciatyva suruostas bazaras — čigonų stovykla

VAIKŲ STOVYKLA VOKIETIJOJE

Romuvoje šiemet nuo liepos 25 iki rugpjūčio 15 vyko vaikų stovykla. Ją suorganizavo VLB Tarybos referentas vaikų reikalų tėv. A. Bernatonis ir VLB valdybos pakviestas mokytojas A. Palavinskas, talkinamas mokytojas R. Baliulis bei E. Baliulienės ir D. Brusokaitės-Berruer iš Prancūzijos.

Vaikus prižiūrėjo, įvairių žaidimų bei dainų ir tautinių šokių mokė mokytojai P. Daukyns, V. Poškaitis, P. Urbonas, studentai — Ang. Gaidelytė iš Hamburgo, dvi Aldonos — Dabrilaitė ir Rygelytė — iš JAV-bių, P. Koljčius iš Kanados ir M. Čeginskaitė iš Švedijos.

Medicine priežiūra rūpino si gail. sesuo M. Palavinskienė, religinį patarnavimą teikė kun. J. Dėdinas, tėv. A. Bernatonis ir kun. J. H. Sulcas. Gerą ir skanią maistą gamino trys virėjos, vadovaujamos O. Bartusevičienės, senj. Stovyklavos apie 60 lietuvių šeimų vaikų iš Vokietijos, Prancūzijos, Švedijos ir Belgijos.

Kadangi oras pasitaikė geras ir šiltas, jaunieji stovyklautojai dažnai būdavo vežami maudytis. Rugpjūčio 3 surengta naktinė iškyla į mišką, iš kurios vaikai grįžo apie vidurnaktį kupini įspūdžių. Rugpjūčio 6 suorganizuota išvyka į Heidelbergą, kur apžiūrėta pilis ir susipažinta su universitetiniu miestu prie Neckaro. Vakaris buvo ruošiami šokiai, žiūrėti lietuviški filmai apie nepr. Lietuvą, Vasario 16 gimnaziją, Maironį ir kiti, kurenami laužai, ir t.t.

Rugpjūčio 7 vakarą studentų iš JAV-bių iniciatyva suruostas bazaras — čigonų stovykla

su čigonų šokiais, ateities būrimu, strėlių ir kaštonų mėtymu stovykla. Ją suorganizavo VLB Tarybos referentas vaikų reikalų tėv. A. Bernatonis ir VLB valdybos pakviestas mokytojas A. Palavinskas, talkinamas mokytojas R. Baliulis bei E. Baliulienės ir D. Brusokaitės-Berruer iš Prancūzijos.

Kiekviena diena būdavo pradedama rytine mankšta. Po pusryčių pakeliama vėliava. Priešpietiniam užsiėmimam visi vaikai būdavo paskirstomi į tris grupes: vieni šokdavo, kiti dainuodavo, o treči mokydavosi lietuvių kalbos pasikeistinais. Tais popiečiais, kai nebūdavo vykstant maudytis, užsiiminėdavo rankdarbiais ir piešimu. Po vakarienės vėliavos nuleidimas, visiem giedant Lietuvos himną.

Rugpjūčio 14 įvyko baigiamasis lauzas. Po vakarienės paskutinį kartą nuleista Lietuvos trispalvė. Stovyklos vadovas mokytojas A. Palavinskas padėjo visiem stovyklos globėjams, rėmėjams ir talkininkams už paramą ir darbą, ypač Balfui už 700 dol.; Labdarai už 400 DM, Liet. Raud. Kryžiai ir dr. St. Sereikai, aukojusiem po 200 DM, Romuvos gyventojai A. Mikalauskui už 100 DM, A. Stasiūnienei už 50 DM, Vasario

16 gimnaz. direkt. V. Natkevičiui už ledus (30 DM), tėv. A. Bernatoniu už atsiveikimo vaisių vadovam ir talkininkam. Išreikšė viltį, kad visi stovyklautojai buvo patenkinti ir kad ateinančiais metais vėl visi susitikis Romuvoje.

Kadangi per vėliavos nuleidimą praplūpo smarkus lietus su audra ir lauko negalima buvo kurti, vaikučiai salėje parodė, ką jie per 3 stovyklavimo savaites išmoko: apie dvi valandas lietuviškai deklamavo, dainavo ir šoko. Buvo daug komiškių ir samojingų numerių. Komišką Sadutę pašoko mergaitės persirengę stovyklos vadovai bei talkininkai.

Mažesiam stovyklautojam paramą ir nuėjus išsėtis, valgyklos salėje įvyko atsiveikimo naktiečiai su dainomis, šokiais ir žaidimais.

Nordrhein-Westfalijos lietuvių vaikų vasaros stovykla vyko nuo liepos 5 iki 25 Esslingene. Ją surengė ir vadovavo Valdybos įgaliotiniai Gv. Simkevičius ir Stasys Jasulaitis, talkininkavo E. Simkevičienė, žemės ir Angelė Vilčinskaitės ir kiti.

KULTŪROS ŽIDINYS — aukos statybai Kultūros židiniui, Tėvų pranciškonų vienuolynui, jo koplyčiai, spaustuvei (pagal atskirų aukotojų pageidavimus) aukojo:

A. Balčiūnas, Albertson, N. Y. 20, anks. 80.	Dr. A. Narvidas, E. Northport, N. Y. 100, anks. 100.
F. Balnis, Oceanside, N. Y., 10, anks. 15, paž. 100.	J. Novosedlik, Maspeth, N. Y. 26, anks. 35, pažad. 100.
A. Butkienė, New Hyde Park, N.Y., 100, anks. 215.	A. Pash, Flushing, N. Y., 40, anks. 60.
A. R. Balsiai, New York, N.Y., 30, anks. 102.	P. Povilaitis, Great Neck, N.Y. 100, anks. 100.
P. Blumke, W. Hempstead, N. Y., 10, anks. 90.	V. Ruokis, White Plains, N.Y., 40, anks. 37, pažad. 200.
K. Dailidėnas, White Plains, N. Y., 20, anks. 10, pažad. 50.	F. Stuper, Flushing, N. Y. 60, anks. 190.
A. Daunys, Syosset, N. Y., 25, anks. 25, pažad. 100.	A. Stravinskas, W. Hempton, N. Y. 10, anks. 20, paž. 100.
A. C. Grabys, Bellerose, N. Y., 10, anks. 90.	Ch. Swedish, W. Hempton, N. Y., 30, anks. 120, paž. 300.
P. Jankauskienė, Woodhaven, N. Y. 40.	L. Tiškus, Flushing, N. Y., 50, anks. 230.
J. I. Kazakevičius, Maspeth, N. Y. 25.	G. Traenkle, Bethpage, N. Y., 90, anks. 10.
M. V. Levonas, Glen Head, N. Y., 20, anks. 10, pažad. 100.	J. B. Vaskus, Mineola, N. Y. 5, anks. 39.
N. N. Valley Stream, N. Y. 25, anks. 125, pažad. 300.	Aug. Vileniškis, Richmond Hill, N. Y. 70, anks. 35.
J. Macukas, N. Bellmore, N.Y., 10, anks. 20, pažad. 100.	S. Vitkauskienė, Scotia, N.Y., 50.
P. Nakutavičienė, Richmond Hill, N. Y. 50, pažad. 100.	A. M. Walker, Middle Village, N. Y. 9, anks. 53, paž. 100.

Laukiama aukų ne tik grynais pinigais, pasižadėjimais, bet ir užrašais testamentuose.

Siųsti:

BUILDING FUND
Franciscan Monastery
680 Bushwick Ave., Brooklyn, N.Y. 11221
Kituose laikraščio numeriuose skelbsime kitų vietovių aukotojų pavardes.

IŠ VISUR

— Apie S. Kudirkos kalbą teisme ištraukų iš amerikiečių laikraščių papildomai gauta iš A. Tumo (Boston Globe), A. Dzirvono (Chicago Sun-Times), V. Čičiūno (Sunday Star-Ledger), A. Kairio (N.Y. Times).

— Čiurlionio ansamblis Clevelande pradėjo 32-ji sezoną. Pramatomos kelionės su koncertais į New Yorką, Bostoną, Baltimorę, Torontą, Philadelphia Waterburį ir kt. Šių kelionių metu bus atlikta Pietų Amerikos koncertų programa. Tuo pačiu laiku ansamblis ruoš ir naują repertuarą.

— Vokietijos Lietuvių Bendruomenės tarybos rinkimai įvyks lapkričio 23. Renkama 15 narių trejiem metams.

— Aidučių ansamblio penkerių metų sukakties koncertas įvyks rugsėjo 18 Chicagoje, Jau-nimo centre. Programoj kompozitorių Juozo Strolios, Vytauto Jančio, Stasio Gailevičiaus, Giedros Gudauskienės ir Salomės Čerėnės dainos.

— Muz. A. Kučiūnas šiam rudens sezonui vėl angažuotas Chicago Lyric operos. Jam nesant, Chicago lietuvių operos ansamblyje dirbs dirigento asistentas Alvydas Vasaitis ir chormeisteriai Alice Stephens ir Alfonsas Gečas.

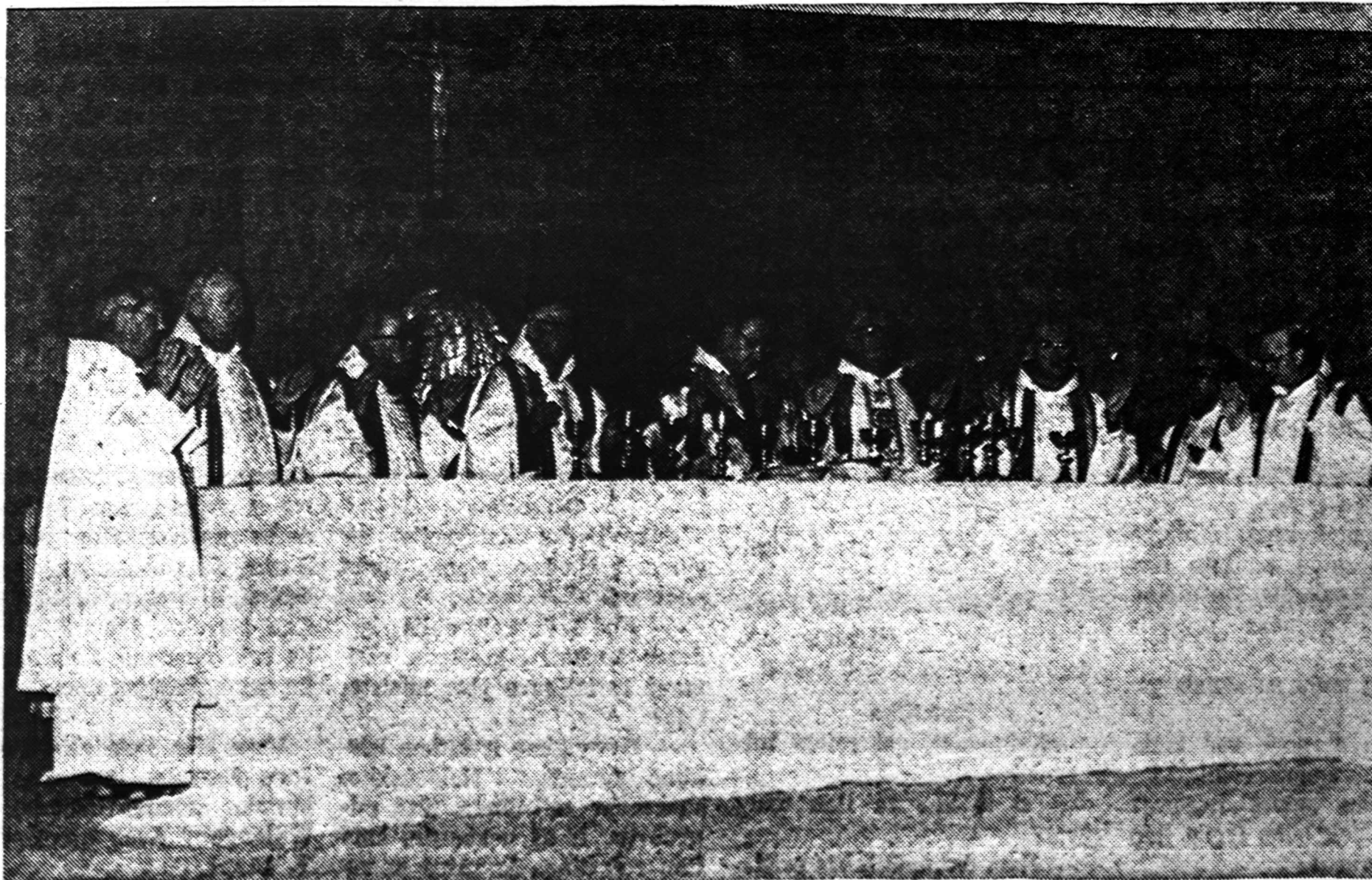
— Dr. Bronis Kaslas jau baigė paruošt Ribbentropo-Molotovo samokslą prieš Rytų Europą ir Lietuvą dokumentų rinkinį, su reikalingų dokumentų atitinkamais paaiškinimais. Rugpjūčio 26 New Yorke, dalyvaujant veikalų redaktoriui dr. Kaslui, su paruoštu rinkiniu išsamiai susipažino Vilko pirm-ninkas dr. J. K. Valiūnas, J. Audėnas ir dr. B. Nemickas. Rasta, kad autorius įdėjo labai daug kruopštaus darbo ir leidini gerai paruošė. Jis turės apie 400 psl. Jam išleisti ieškoma leidejo. (E.)

— JAV LB Tarybos korespondencinis posėdis, prasidėjęs rugpjūčio mėnesį, baigsis rugsėjo 20. Tarybos prezidiumas išsiuntė Tarybos nariams ir apylinkių valdyboms Tarybos bendralaiškį Nr. 7, kuriame Tarybos nariai prašomi įsijungti į Bendruomenės mėnesio darbą savose apylinkėse. Informuojama apie JAV LB centro valdybos ir New Yorko apygardos ruošiamą LB dvidešimt-mečio minėjimą New Yorke, prašoma pakartotinai pasisakyti LB įstatų keitimo klausimais ir kt.

— „Dainavos“ Tautinio Meno ansamblis Chicagoje pradėjo rudens darbo sezoną. Šiais metais Dainava stato A. Kairio ir muz. Br. Budriūno operetę „Sudabrinė diena“.

— Jaunimo šventė Chicagoje, Jaunimo centre, įvyks spalio 16. Programoj dalyvaus Clevelando vyrų oktetas. Al. Baronas paskaitys humoristinių eilėraščių. Šventę rengia Lietuvių Fronto Bičiulių apygarda, kurios pirm. yra L. Prapuolenis.

— JAV Lietuvių Bendruomenės pagrindinė veikla reiškiasi per JAV LB apylinkes, veikiančias įvairiose JAV vietovėse. Tokių apylinkių yra 72. Mažiausia, turbūt, yra San Francisco apylinkė Californijoje, kur per JAV LB Tarybos rinkimus 1970 balsavo 23 asmenys. Didžiausia yra Marquette Parko apylinkė Chicagoje, kur tuose pačiuose rinkimuose balsavo 1206 asmenys. Rugsėjo — Bendruomenės mėnesio — proga būtų gera, kad tose vietovėse, kur dar nėra LB apylinkių, lietuvių šeimos susiorganizuotų į apylinkes ir apie tai praneštų JAV LB centro valdybos pirmininkui Vyt. Volertui (405 Leon Ave., Delran, N. J. 08075).

Generalinė ordino vadovybė iškilmingai koncelebruoja mišias

Ateitininkiška dvasia visada gyva

Gražų šeštadienio rytą didžiausiais rytinio Amerikos kraščio keliais A. Vasaitis ir aš keliaujam stovyklon. Pakeliui sustojam Putname, kur Vasaitis pradėjo kurtis šiame krašte, kur vėliau jis vadovavo seselių koplyčios statybai, kur amžinam poilsiui yra pasilikusi jo žmona Valerija. Jis jaučiasi kaip parvykęs namo ir viską man čia aprodo.

Sekmadienį, Zolinės rytą, dalyvaujam pamaldose, kurių metu baigiamos seselių aštuonių dienų rekolekcijos. Po to, seselių pavaišinti, pro Marianapolį leidžiamės Kennebunkporto link.

Pradedam stovyklauti

Štai ir lietuvių pranciškonų centras. Stovyklautojai ir vasarotojai kraustosi, tvarkosi, juda pagal tėvo Jono Dyburio, OFM, nurodymus. Stovyklos komendantūra taip pat jau veikia. Eligijus Sužiedėlis su žmona jau registruoja stovyklautojus.

Stovyklą pradedam Zolinės vakarą pamaldomis, kurias atlaiko stovyklos dvasios vadas prel. V. Balčiūnas.

Formalus stovyklos atidarymas įvyksta pirmadienio rytą. Stovyklos organizatorius A. Vasaitis savo žodyje pabrėžia idėjų nemirtingumą ir reikalą jas derinti prie naujų gyvenimo sąlygų.

Spaudos rūpesčiai

stovykliniuose svarstymuose Stovykliniai svarstymai prasidėjo mūsų spaudos problemų nagrinėjimu.

Apie neperdėtinę spaudą kalbėjo knygų "Krikščionis gyvenime" serijos redaktorius prel. dr. V. Balčiūnas. Laikraščių ir žurnalų problemas iškėlė tėvas dr. K. Bučmys, OFM, Darbininko redaktorius.

Abu kalbėtojai nurodė pagrindinius spaudos rūpesčius, ypač pabrėždami stoką prenumeratorių ir bendradarbių. Klausytojai buvo raginami spausiti paštą, kad tvarkingai pristatytų spaudą, ir padėti ieškoti naujų renumeratorių. Raginta taip pat skleisti mintį, kad Kalėdų ir kitomis progomis vietoj paprastų dovanų būtų išrašomi lietuviški laikraščiai, žurnalai ir knygos.

Diskusijose daugiausia buvo keliamas reikalas mažinti laikraščių skaičių. Buvo siūloma dėti pastangų, kad panašūs leidiniai būtų sujungti.

Kontroversiniai klausimai

Vakare tėvas dr. J. Venckus, S.J., bandė išaiškinti eilę istorinių kontroversijų ir su užsiedgimu grynė evoliucinės teorijos priimtumą krikščioniui ir Chardino bei egzistencializmo filosofines kryptis.

Gyvos diskusijos ir individualūs pokalbiai vyko po paskaitos ir per susipažinimo kavutę, kuria ir užsibaigė pirmoji stovyklavimo diena.

Kalbama apie lietuvių parapijas

Apie Vatikano II susirinkimo nutarimus ir lietuvių parapijas buvo svarstoma antradienio rytą. Susirinkimo nutarimus, ku-

Sendraugių svarstymai Kennebunkporto stovykloje

rie sudaro pagrindą egzistuoti tautinėm parapijom, perteikė prel. dr. V. Balčiūnas, o apie jų praktinį pritaikymą pakalbėjo kun. K. Pugevičius. Savo pastabose kun. K. Pugevičius paminėjo parapijų komitetų ar tarybų reikšmę ir pabrėžė, kad su draša, pagarba ir meile rinktieji komitetai gali daugiau atsiekti. Daug esą priežasčių, dėl ko lietuviškos parapijos nustoja egzistuoti, bet ten, kur yra parapijiečių, norinčių savo parapiją išlaikyti, niekas jos neuždarys.

Diskusijose buvo iškelta eilė sunkumų, su kuriais lietuvių parapijos susiduria. Buvo taip pat siūloma sudaryti lietuvių parapijų informacijos centrą, kuris, reikalui esant, parūpintų reikalingų instrukcijų. Tai padėtų veikti lyg ir bendru frontu.

Prel. Pr. Juro pagerbimas

Vakare visa stovykla, drauge su vietos pranciškonais ir svečiais vasarotojais, susirinko pagerbti prel. Pranciškaus Juro, P.A., jo 80 metų sukakties progą. Pagerbimo vakarą pravedė A. Vasaitis.

Jubilato gyvenimo kelią ir jo nuveiktus darbus apibūdino Juozas Laučka. Meninėje minėjimo dalyje poetė Kotryna Grišaitė paskaitė keletą savo eilėraščių, kurių vienas buvo dedikuotas prel. Pr. Jui. Smuikininkas virtuozas Izidorius Vasyliūnas pagrojo Karnavičiaus.

Svedo ir Račiūno niekada negirdėtų ir niekur negrojamų kompozicijų; smuikininkas jas parinko specialiai pagerbti jubilatui. Progai tinkanti Stepo Zobarsko "Monsinjoro suoliukas" meniškai paskaitė aktorė Blandytė. Tada Connecticut ateitininkų vardu G. Ivaškiene ir V. Vaitkus prelatui padovanavo suoliuką, kurio viršū dengė lietuviškos ornamentikos mozaika, atlikta Vinco Menkelio.

A. Vasaitis perskaitė adresą ir pakvietė prel. Pr. Jūrą tarti žodį.

— Jei savo gyvenime būčiau ką gero padaręs, — kalbėjo prelatas, — tai reikia dėkoti Dievui, ir garbė yra Jam, o ne man. Ateitininkai ne tik palaikė, bet ir ugde manyje tikėjimą. Linkiu, kad jie visada spinduliuotų Kristumi.

Susirinkusieji jubilatui nuosirdžiai sugiedojo "Ilgiausių metų".

Tarpusavio problemos

Trečiadienio rytą buvo simpoziumas. Tema: sendraugių kartų tarpusavio problemos. Moderatorius — dr. R. Kontrimas. Dalyviai: G. Ivaškiene, dr. A. Sužiedėlis ir dr. P. Kaladė.

Pradžioje dr. A. Sužiedėlis pateikė sendraugių surašymo duomenis. Pasirodo, kad iš seniau surašuose buvusių 1400 užsiregistravo tik apie 800, iš jų apie 700 yra Amerikoje. Atrodo, jog dar bus galima surasti neužsiregistravusių, bet yra ir nubyrėjimo. Žmonės, ypač jaunesnieji, išsisklaido, ir nu-

trūksta ryšiai. Jis nurodė ir sunkumus, su kuriais susiduria šių dienų veikimas. Jo nuomone, veikime reikėtų daugiau remtis bičiuliškumo principu.

G. Ivaškiene pasisakė už vasaros stovyklą, bet į skyrių veiklą nereikėtų visų verst per nevalią. Savo krikščioniškas i-dėjas geriau esą skleisti individualioji plotmėje, ar tai lietuvių, ar amerikiečių aplinkoj.

Dr. P. Kaladė iškėlė keletą minčių dabarties konkretem darbui. Pirmiausia reikią kelti ir skelbti religijos persekiojimą Lietuvoje. Reikėtų kryptis į Jungtines Tautas, kaip daro žydai. Reikėtų ruošti ir tokių mokslinių veiklų, kokių Lietuvoje dabar negalima paruošti.

Diskusijos ir vėl buvo labai gyvos ir gerokai optimistiškos.

DETROIT, MICH.

Lietuvių Fondas

auga ir vasarą

Nors pagal lietuvių gyventojų kiekį Detroitui ir jo apylinkėms skirti pinigų suma (100,000 dol.) yra padvigubinta, bet detroitiečiai dirba ryžtingai ir nuosirdžiai. Lietuviškoji visuomenė gerai suprantą Lietuvos Fondo kultūrinį užmojų.

Nuo kovo 1 iki liepos 1 Lietuvių Fondas Detroito ir jo apylinkėse padidėjo šiais įnašais:

Baltimorės žinios

I Am American Day įvyko rugsėjo 12. Parade dalyvavo daug organizacijų su vėliavomis. Iškilmių žiūrėjo labai daug žmonių visose gatvėse. Lietuvių postas 154 irgi dalyvavo tose patriotiškose iškilmėse.

Daina, Baltimorės vyrų choras, repeticijas pradėjo rugsėjo 12 lietuvių svetainės kambarėje. Po repeticijų tuoj buvo susirinkimas, kur aptarta visa ateities veikla. Vyrų kviečia į chorą jungtis ir kitus, kurie mėgsta dainuoti, kad taip būtų išlaikytos lietuviškos dainos tradicijos. Choras savo gegužinę rengia rugsėjo 19 Gordonu Matulionio laukuose, prie Liberty Dam. Visi kviečiami dalyvauti.

Baltimorės liet. moterų piliečių klubas savo metinius pietus rengia rugsėjo 19 lietuvių svetainės kely kambarėje. Jos kviečia visus dalyvauti tame parengime. Pelnas skiriamas Balford reikalui. Pietūs prasidės 6 val. Seimininkės pagamins gardžių valgių. Visiem bus proga praleisti kelias malonias valandeles.

Lietuvių postas 154 rugsėjo 26 rengia naujos valdybos pristatymo iškilmes, kurias prasidės 2 v. popiet ir baigsis užkandžiais. Tose iškilmėse dalyvauja Baltimorės miesto ir Marylando valstybės žymūs legijono veikėjai. Lietuviai legijono nariai kviečiami dalyvauti su savo šeimomis.

Baltimorės miesto metinis prekymetis įvyksta rugsėjo 24, 26 ir 26 miesto centre. Dalyvauja įvairios tautybės, kurios išstato savo rankų darbus; paveikslus. Tikime, kad lietuviai pasirodys gerai, kaip ir praeitais metais.

Maldininkų kelionė, prašant pasauliui taikos, bus rugsėjo 19. Vadovauja prel. L. Mendelis. Visi maldininkai susirinks 9 v. ryto prie Sv. Alfonso bažnyčios, iš kur išvažiuos autobusas į Mt. St. Mary's kolegijos Liurdą Emmitsburg, Md. Tenai nuvažiuos prel. L. Mendelis atlaikys mišias. Po mišių bus pietūs, 3 v. Sisters of Charity gražioje koplyčioje bus palaiminimas Svč. Sakramentu. Maldininkai grįžta į Baltimorę 6 v. Jonas Obelinis

nės, nei simpoziumo dalyvių pareiškimai. Prie pietus pritrūkus laiko, jos dar buvo tęsimos ir prieš vakarienę.

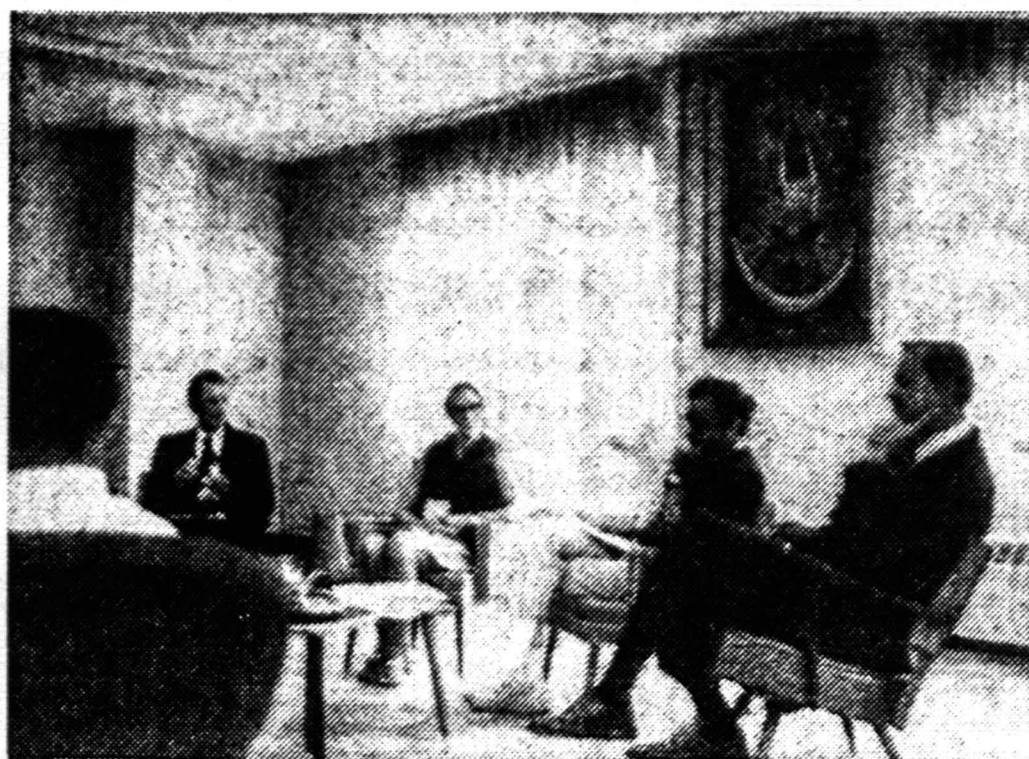
Moters vieta

Po vakarienes Galina Sužiedėlienė pakartojo Dainavoje skaitytą paskaitą "Vyro pasaulis — moters vieta". Paskaitininkė, atrodo, yra giliai įsijautusi į moterų išlaisvinimo sąjūdį. Jos gyva kalba bei ryškūs palyginimai, atauti sarkazmu, vaizdžiai pristatė to sąjūdžio motyvus ir idėjas. Baigdamą ji išreiškė viltį, kad moterų klausimas bus kada nors išspręstas.

Diskusijos taip pat buvo gyvos. Tik ši kartą gal kiek vėnašališkos, nes buvo net ir moterų, nesutinkančių su paskaitos mintimis, nes Lietuvių moterys buvusios teisiškai lygios.

C. Suredokas

(Bus daugiau)

Sendraugių stovyklos dalyviai klausosi simpoziumo apie organizacinę veiklą

WORCESTER, MASS.

Kun. Albinas Jankauskas

naujas klebonas

Vysk. Bernardas J. Flanagan nuo rugsėjo 10 naujuoju Sv. Kazimiero parapijos klebonu i. a. a. kun. J. Jutkevičiaus vietą paskyrė Atholius Sv. Pranciškaus parapijos kleboną kun. Albiną Jankauską.

Kun. A. Jankauskas gimė 1923 kovo 1 Worcesteri. 1942 baigė klasinę aukštesniąją mokyklą ir pradėjo studijas Sv. Tomo mokykloje Bloomfield, Conn. Teologijos mokslus išėjo Montrealio kunigų seminarijoje. Worcesterio vyskupas J. Wright (dabartinis kardinolas Romoj) 1951 Sv. Povilo katedroj įšventino jį į kunigų.

Kun. A. Jankauskas darbavosi keliose parapijose. Gerai pažįstamas ir Sv. Kazimiero parapičiam, nes yra dirbęs ir čia. Prel. K. Vasių pasitraukus iš klebono pareigų, kun. A. Jankauskas buvo paskirtas Aušros Vartų parapijos administratorium. 1968 vysk. B. Flanagan jį paskyrė Atholius Sv. Pranciškaus parapijos klebonu, kuriuo išbuvo iki šio laiko.

Sveikiam naujajį kleboną ir linkim jam sveikatos ir jėgų darbuotis mūsų parapijoje, o taip pat būti didvyrišku kovotoju už Lietuvos reikalus, ko kiu buvo a. a. klebonas kun. J. Jutkevičius.

Kun. Jonas Bakanas

Iškėlus kun. J. Steponaitį į Atholį, į jo vietą Sv. Kazimiero parapijoje paskirtas kun. J. Bakanas, paskutiniu laiku buvęs Aušros Vartų parapijos klebono padėjėju.

Kun. J. Bakanas yra pirmas čia gimęs iš Sv. Kazimiero parapijos kilęs kunigas, įšventintas 1930 gruodžio 19. Daugiausia metų yra išdirbęs šio parapijoje; todėl jis čia yra puikiai žinomas kaip geras lietuvis ir karštas patriotas.

1957 mirus klebonui a. a. A. Petraičiui, kun. J. Bakanas buvo paskirtas Sv. Kazimiero parapijos administratorium. Jam būnant šiose pareigose, įvestos dar vienos sekmadienio mišios anglų kalba. Tuo būdu paliktos dvi mišios lietuvių ir dvi anglų kalba.

Jo administravimo laikais įvyko trys paminėtiniai Worcest-

V. Mingėla

SYPSNIAI IŠ ANAPUS SIENOS

Kapitalistų kviečiai

Partijos kalbėtojas užtikrino:

— Netrukus, brangūs draugai, visos kapitalistinės valstybės taps komunistinėmis.

Balsas iš klausytojų tarpo: — O iš ko tada pirsime kviečių.

Ko laukia

Žydas jau kelintą dieną vaikšto su gėlių puokšte ties komunistų partijos centrine Prahoje. Pažįstamas praeivis klausia:

— Ko gi lauki su šiomis gėlėmis?

— O ko gi nori, kad laukčiau? Laukiu amerikiečių!

— Ar tau galvoj negerai? Juk prieš kiek laiko lygiai taip pat laukė rusų!

— O ką? Ar jie neatėjo?

Kalėjime

Į Mokatovo kalėjimą Varšuvoje, kur laikomi tik politiniai kaliniai, įvedė naują gyventoją. Senieji kaliniai naują ateivį sveikina, o vienas klausia:

— Tai kiek gavi?

— Dešimt metų, — atsakė naujas ateivis.

— Už ką?

— Už nieką, — atsakė ateivis.

— Meluoji, — sušuko senieji gyventojai. — Už nieką daugiau nepriteisia kaip 5 metų.

Kolchoze

— Kaimynėli, gal reikia tuščių maišų?

— O iš kur tu tiek daug gavi?

— Mane brigadininkas pristatė rugių saugoti . . .

NAUJOS PLOKSTELĖS

Neseniai išleistos plokstelės jums primins Lietuvą — Kau-no Karo Muziejaus apeigas. Karo mokyklos kariūnų dainas ir L.T.M. Čiurlionio ansamblis 30 metų dainuotas dainas.

Plokstelė Nr. 28: Karo Muziejaus vėliavos nuleidimas 1 d., Karo Muziejaus vėliavos nuleidimas 2 d., Ko vėjai pučia — S. Grauzinis, Marš, marš kareivėliai — karo mokyklos choras, Kur lygūs laukai — karo mokyklos choras, Senas kanklininkas — J. Petrauskas, V. Dineika, Saulėta diena — A. Sabaniaskas, Išgėrius septynias. Šią naktelę per naktelę — S. Grauzinis, Sutems tamsi naktutėlė — karo mokyklos choras, Geležinio vilko maršas — karo mokyklos choras, Vaidylos malda — J. Petrauskas, V. Dineika, Mano Svajonė — A. Sabaniaskas. Kaina 5 dol.

Plokstelė Nr. 27: Griuvėsių gelelė — Pupų Dėdė ir Dėdienė, Gieda gaideliai — Pupų Dėdė ir Dėdienė, Dru lia dru lia — Pupų Dėdė ir Dėdienė, Vai nekūkuok — S. Grauzinis, Pas močiutę augau — V. Volteraitė, Našlaitės kapas — Pupų Dėdė ir Dėdienė, Gražus miško būdas — Pupų Dėdė ir Dėdienė, Kai mes aukam du broliukai — S. Grauzinis, Sėdžiu po langeliu — V. Volteraitė. Kaina 5 dol.

Plokstelė Nr. 26: A. Sabaniaskas Septintame rojuje — anglų valsas, Mūsų susitikimas — tango, Suteim daina — tango, Luana — tango, Marytė mėlynakė — fokstrotas, Tik tau, Rio Rita — fokstrotas, Jaunystės meilė — tango, Ta naktis — anglų alsas, Nakties serenada — tango, Aldona — tango, Kodėl neatėjai — fokstrotas, Ei tu, mergytė — fokstrotas. Kaina 5 dol.

Plokstelė Nr. 25 — A. Dvarionas Ispanų valsas, Sapnas — tango, Gyvenimas — fokstrotas, Tik man tu priklausai — fokstrotas, Liūdna man be tavęs — tango, Daina padės gyventi — fokstrotas, Bučkis — valsas, Sirdie — tango, Skraid garsai — fokstrotas, Sere nada naktys — fokstrotas, Paskutinis sekmadienis — tango, Turiu dvi merginas — fokstrotas. Kaina 5 dol.

Plokstelė Nr. 12. R. Mastienė — nauja laida Miegūželio noriu, liaudies daina, Ar skauda man širdį, liaudyje dainuojama, Dukružėlė — žodžiai K. Binkio, Agonėlės — žodžiai K. Binkio, Mano žožė — žodžiai F. Kiršos, Sapnas apie šiaurę — žodžiai K. Bradūno, Gėlės iš šieno — ž. K. Binkio, Zuvelė — Fr. Suberto, Nekantumas — Fr. Suberto, Pavasaris — Ch. Gounod, Mignon arja iš op. Mignon, Myli nemylė, P. Mascagni, Rozinos arja iš op. Sevilijos Kipėjais, G. Rossini. Kaina 5 dol.

Plokstelė — Čiurlionis 30 Dvirgentas A. Mikulskis, Dainuoja L.T.M. Ansamblis, dainuoja solistai: A. Stempuzienė, J. Kristolaitytė, V. Verikaitis, I. Grigaliūnaitė, V. Raulinaitis. Albumas iš 2 plokstelių. Kaina 10 dol. Šios dainos: Sanctus, Miegelio noriu, Eičiau klausiti, Piemenaitės raliavimas, Noriu miego, Nuvažiai tėvelis, Vėjo dukra, Jau žirgelis pabalnotas, Pavasaris, Sirdgėlos daina, Ziemna, Aušrelė, Mergužėlė mano, Piovėjas, Dainų dainelės, Kur lygios lygios lankos, Dziedukas, Aviza prašė, Iškasu šulinėlį, Burtai, Oi kad išauštų, Gersim, broliai, uliavosim, Oi dariau, da riau lygyves, Papartėlis, Naktis prie Nemuno, Laisvė, Kulių daina, Pasėjau linėlį.

Visos šios plokstelės išleistos Jono Karvelio, gaunamos Darbininko administracijoje, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

Persituntimui pridama \$1.00

Simpoziumas organizaciniais reikalais ateitininkų sendraugių stovykloje Kennebunkporte. Iš k. — P. Kaladė, G. Ivaškiene, dr. A. Sužiedėlis, R. Kontrimas.

DARBININKAS

NEW YORKO
NAUJENOS

Vienuolynas GL 5-7068
Redakcija GL 5-7281
Administracija GL 2-2923
Spaustuvė GL 2-6916
Kultūros Židinyje 827-9865

Nauji mokytojai Maironio mokykloje. Rugsėjo 11 Maironio liutuanistinė mokykla pradedo nauji mokslo metai. Šiais metais į mokyklą atėjo mokytojai: Gintra Banaitytė-Ivaškienė, Audronė Gaigalaitė-Mėlynienė, Astra Ruzgaitė ir Genė Nutautaitė, kuri yra mokyklą dirbusi anksčiau.

Alfonsas Samušis, susirgęs Maironio mokyklos vedėjas Elvyra Ošlapienė, laikinai ją pavaduoja į eina mokyklos vedėją pareigas.

Visi prašomi savo vaikus leisti į lietuvišką mokyklą. Mokykla veikia šeštadieniais nuo 9 iki 1 val. popiet. Holy Child Jesu parapijos mokyklos patalpose, 111 Street ir 86 Ave., Richmond Hill, N. Y. Įėjimas iš 111 St.

— Lietuvos vyčių 41-os kuopos tautinių šokių grupė, vadovaujama Birutės Radzivanienės, pasirodys šį sekmadienį, rugsėjo 19, Budd Lake miestelyje, N. J. Tą dieną ten vyks didelė švedų šventė — 75-ųjų metų sukaktis New Jersey apskrities Amerikos Vasos Ordinui. Vyčiai šią vasarą jau ne pirmą kartą pasirodė, kitataučių scenoje ir taip supažindina su lietuviškais šokiais bei kultūra. Tą dieną šventėje dalyvauja dar 7-8 tautybės. Programa vyks visą dieną, todėl vyčiai tikrai bus laiko gražiai pasirodyti. Lietuviai pasirodys apie 2 val. popiet. New Yorko ir N. Jersey apylinkių lietuviška visuomenė kviečiama atvykti į tą šventę, tuo padrasinti jaunuosius šokėjus ir parodyti, kad lietuviai mielai bendradarbiauja su kitataučiais kultūrinėje plotmėje. Budd Lake pasiekiamas Rt. 46 keliu iš New Yorko, apie 50 mylių į vakarus.

Liet. Bendruomenės vakaras su jaunimo programa rengiamas spalio 9 Maspetho lietuvių parapijos salėje. Kaip žinia, Maspetho salė planuojama remontuoti. Visi remonto darbai turėjo prasidėti pavasarį, bet dėl įvairių priežasčių vis buvo atidėliojami. Ir dabar salė dar nepradėta remontuoti, nors jau sutartys su meistras pasirašytos. Taip ir buvo gauta ši lietuviška salė. Bendruomenės vakarė bus jaunimo pusantros valandos programa, vėliau bus vaisės ir šokiai.

Skaityčių sveikos bus rugsėjo 18, šeštadienį, 1:30 v. popiet. Kultūros Židinio patalpose. Kviečiama atvesti vaikus, kurie norėtų būti skautais.

Dail. ČESLOVO JANUŠO

40 metų kūrybinio darbo
sukaktuvinė

PARODA

š.m. rugsėjo 25-26 dienomis

Kultūros Židinyje
361 Highland Blvd. Brooklyn, N.Y.

Paroda atidarys šeštadienį nuo 12 iki 9 v.v.; sekmadienį nuo 10 v.v. iki 8 v.v. Oficialus parodos atidarymas rugsėjo 25, šeštadienį 7 v.v.

Parodą rengia ir visus atsilankyti kviečia

Liet. Moterų
Klubų Federacija

Leiskite vaikams

ŠEŠTADIENINĖ MOKYKLĄ!

ŠIO RUDENS DAILĖS PARODOS

Su vasaros pabaiga ir su rudens pradžia lietuviškoji New Yorko visuomenė turės progą pamatyti tris lietuvių dailininkų parodas.

Pirmoji — dail. Česlovo Janušo — paroda bus rugsėjo 25-26 Kultūros Židinyje. Ir kuo bus įdomi ši paroda?

Pirmiausia, — ji skiriama dailininko 40 metų kūrybinio darbo sukačiai atžymėti. Jis yra vienas su dail. V. K. Jonynu, drauge lankė meno mokyklą, tuo pačiu laiku pasireiškė parodose.

Ši paroda, skirta sukačiai paminėti, nebus apžvalginė. Jis neturi su savim pasiėmęs praeities darbų. Parodoje bus išstatyti paskutiniųjų kelerių metų tapyba.

Čia bus išstatyti trijų rūšių paveikslai: aliejinė tapyba, akvarelė ir visai nauji, dar niekur nerodyti moderniojo meno pavyzdžiai — abstraktai.

Tai ir sudarys patį didžiausią įdomumą. Dailininkas, kaip žinia, yra nuosaukis realistas, pamėgęs vaizduoti jūrą, lietuvišką gamtovaizdį su ežerais, upėmis. Štai parodoje išstatys apie 25-30 grynai modernius, kitom

Dail. Aleksandra Merker-Vitkauskaitė dalyvauja su viena geležies ir cemento skulptūra Seton Hall universiteto parodoje, kuri atidaryta rugsėjo 12 ir tęsis iki spalio 10. A. Merker-Vitkauskaitė pavadinta "My Christ". Ten universiteto studentų centro salėje savo kūrinius yra išstatę Modern Artists Guild, Inc. Vasaros atostogas dailininkė praleido Cape Code intensyviai dirbdama.

Dail. J. Bagdonas intensyviai kas dieną dirba ir baigia savo didžiulius paveikslus, kurie bus išstatyti parodoje, minint LB 20 metų sukaktį.

Dr. K. Jurgėlos knygos pristatymą rengia Liet. karių Ramovės N. Y. skyrius. Knyga yra didelė ir vaizduoja 1862-64 m. sukilimą Lietuvoje. Apie knygą kalbės Aldona Čekienė, knygos ištraukas skaitys B. Balčiūnas. Taip pat bus surengta lenų Lietuvos žemėlapių ir lito grafijų paroda. Knygos pristatymas bus šį sekmadienį, rugsėjo 19 d. 4 v. popiet Kultūros Židinyje.

Tėv. J. Venckus, S. J., kuris ilgą laiką profesoriavo Pietų Amerikos universitetuose ir dėstė biologiją, kalbės A. Pabrėžos 200 metų gimimo minėjime. Pabrėža buvo ano meno žymus mokslininkas botanikas, rinkęs, katalogavęs Lietuvos augalus, rašęs net jų žodyną. Pabrėžos minėjimas bus spalio 17 Kultūros Židinyje. Rengia L. K. Mokslo Akademijos New Yorko židinyje.

Pavergtai Europai...

(atkelta iš 3 psl.)

Tokioje atmosferoje susirinkęs Pavergtos Europos seimas turės išaiškinti, kiek giedros kyla ne iš žodžių, bet iš darbų bei įvykių.

Gera tai, kad seimas neatšakė ofenzyvinės dvios, at naujindamas Katyno genocido klausimą ir parodydamas Berlyno sutarties partnerio veidą, suteptą svetimu krauju.

priemonėm sukurtus paveikslus. Kaip jie atrodys, — visi pamatys atsilankę parodoje.

Tai bus didelė savo apimtimi paroda. Viso bus išstatyta arti šimto paveikslų. Parodos oficialus atidarymas bus šeštadienio vakarą, rugsėjo 25, ši sekmadienio vakarą bus rodomas filmas kaip dailininkas tapo paveikslu. Bus parodyta ir skaidrių, iš jo kūrybos.

Parodą rengia Liet. Moterų Klubų Federacija.

Antroji — dail. J. Bagdonos — bus spalio 8, 9, 10 dienomis Kolumbo vyčių salėje Woodhaven (86-22 85 St.). Čia dail. J. Bagdonas išstatys savo naujausius kūrinius. Tai ir bus įdomiausia. Ir štai kodėl.

Dailininkas yra moderniojo meno šalininkas, pats tapo abstrakčiai, o čia bus siužetiniai paveikslai. Naujoji tapyba vaizduos lietuvių partizanų gyvenimą laisvės kovų metu. Reikia pažymėti, kad paveikslai labai didelio formato. Pats didžiausias — aštuonių pėdų aukščio ir 20 pėdų pločio.

Pagrindą sudarys keturi dideli paveikslai. Prie jų bus ir mažesni.

Paroda atidarys penktadienio vakarą, spalio 8. Ji jungiama su Lietuvių Bendruomenės 20 metų sukakties minėjimu, kuris tuo laiku ir pradeda gaus. Parodą globoja N. Y. Lietuvių Bendruomenės apygardos valdyba.

Trečioji — dail. Onos Paškevičienės — bus spalio 30 ir 31 Kultūros Židinyje. Rengia Liet. Moterų Klubų Federacija. Čia bus išstatyti gamtovaizdžiai ir portretai.

Dailininkė mėgsta vaizduoti sodus, medžius, tvenkinio kampus. Jos gamta visa virpa, lyg būtų ją palietęs vėjas. Viskas aplinkui tik žaidžia ir skrieja.

Dailininkė turi jautrų skonį ir gražią patrauklį išraišką.

Bendra visiems, kad jie visi trys iš New Yorko. Dail. J. Bagdonas, tiesa, čia jau buvo surengęs bent kelias parodas, dail. Č. Janušas ir O. Paškevičienė — abu labai kuklūs ir nuostabiai darbštūs. Geriau jiems ramiai dirbti ir kurti, nei su parodom veržtis į gyvenimą. Ir kad jie šį rudenį pasirodo, tai reikia labai džiaugtis.

Visi jie daugiau ar mažiau šiuo tarpu susitinka realistinio meno sparnė. Dail. J. Bagdonas — pasidaro grynai idejinis dailininkas, kai tuo tarpu kiti du yra gamtos stebėtojai ir jos nuotaikų reiškėjai.

Ir kuo jie įdomūs, kuo vienas nuo kito skiriasi, visi pamatys, tas parodas aplankę.

Tuo pradėdamas šių metų dailės sezonas. Bus ir kitos parodos, bus surengta ir didžioji vasario mėnesio paroda. (p.)

Ar tu meni, lengvos lietuviškos muzikos rinkinys su solistais. Įdainuota: Ar tu meni, Pienė, Tau jaunam, Ežerėlio saulė, Ten, kur būdavom dviese, Prie jūros, Dikslandas, Senelė mylėti neleidžia. Tu neužmiršk geriausio draugo, Odisejo sugrižimas, Tau, mama, Gimtajam uostui ir Na, palauk. Stereo 5 dol.

Grįšim, grįšim, kvarteto "Vil-tis" 15 lietuviškų dainų plokštelės 8 duetų ir 7 kvarteto. Kaina 5 dol.

PAREIŠKIMAS BEI PRAŠYMAS

LB Woodhaveno apylinkės valdyba išsiuntinėjo savo apylinkės lietuvių tautinio solidarumo įrašų lapelius.

Tautinio solidarumo įrašas nėra koks priverstinis organizacinis mokestas, o tik pati kukliausia finansinė auka, parodanti lietuvių gyvastingumą savo tautos reikaluose. Tų reikalų turimo įvairiausių. Svarbiausi iš jų yra du: lietuvių išlaikymas ir ieškojimas kelių Lietuvai išlaisvinti.

Esmėje pagrindinis lietuvių išlaikymo ir kovos už Lietuvos laisvę variklis yra LB apylinkės. Nuo apylinkės narių susiklausymo, jų darbo ir nuosirdios aukos lietuviškam reikalui priklausys tai, ar mes sugebėsime išauklėti savo vaikus lietuviams ir ar pajėgsime išnaudoti pasitaikančias progas Lietuvos nepriklausomybei ginti.

LB Woodhaveno apylinkės valdyba

Ateitininkų medikų Gajos korporacijos New Yorko skyriaus valdyba, lietuvių gydytojų suvažiavimo prağa, rugsėjo 5 d. 10 val. ryto Aušros Vartų lietuvių bažnyčioje New Yorko suorganizavo mišias už mirusius, žuvusius ir komunistų nukankintus lietuvių gydytojus.

Kukloje, bet jaučioje bažnyčioje, globojant mielam klebonui kun. Jurgijui Gurinskui, susirinko nemažas būrys New Yorko lietuvių ir gydytojų svečių. Mišias aukojė Paulius Baltakis, OFM, kuris pasakė ir pamokslą, pritaikytą lietuviui gydytojui. Mišių metu lietuviškas giesmes giedojo solistė Lionė Juodytė-Mathews, kuri, nors labai užimta pasirodymu Jones Beach scenoje, rado laiko dalyvauti šiose lietuviškose pamaldose. Solistė vargonais pritarė tos parapijos vargonininkas Matthew Yatkas. Skaitymus ir kitas bendras mišių maldas pravedė Aloyzas Balys. Korp. Gajos skyriaus valdyba nuosirdžiai dėkoja visiem, dalyvavusiems ir padėjusiems organizuoti šias mišias.

Šaulių kuopa N. Y. susiorganizavo birželio 19 ir pasivadino Simo Kudirkos vardu. Kuopos pirmininku išrinktas A. Reventas. Dabar kuopa organizuoja šaulių chorą. Reikia pastebėti, kad šiame Atlanto pakrastyje jau veikia trys šaulių kuopos: Bostone, Brocktone ir dabar New Yorke.

Romas ir Aldona Masiulioniai su sūnum Vitu, iš Buffalo, N. Y., lankėsi Mažeikių šeimoje, Ozone Park, N. Y. Tą progą aplankė ir Darbininko įstaigas bei pranciškonų vienuolyną Brooklyn. Mažeikių sūnus dr. Denis vedęs Masiulionių dukrą. Jiedu dabar gyvena Clevelande, Ohio, kur dr. Denis atlieka praktišką vieną ligoninę.

Padėka

Rugpiūčio 4 po ilgos ir skausmingos ligos amžinai atsiskyrė mūsų mylima duktė, motina, žmona

Evelina E. Savickaitė-Brazinskienė

Nuosirdžiai dėkojame visiem, lankiusiems ją ligos metu, dalyvavusiems šermentinėje, pasakiusiems atsisveikinimo žodžius, dalyvavusiems laidotuvių pamaldose, palydėjusiems į amžino poilsio vietą. Nuosirdi padėka priklauso visiem taip gausiai užprašiusiems mišias, atsiuntusiems gėlių, ta progą aukojusiems pranciškonų Kultūros Židiniui.

Vis su dėkingumu prisimename tuos, kurie pareiškė mums užuojautas spaudoje ar tiesioginiame rankos paspaudimu, tuo suramindami mus, ar kaip kitaip padėjo mum tikrai sunkiose valandose.

Sofija ir Jonas Savickai
Regina, Algutis ir Algirdas
Brazinskai

Simokaičių, Brazinskių, Kudirkos, kun. Šeškevičiaus šouliai ir laisvę bei karžygiškai drąsūs savo ir Lietuvos nepriklausomybės gynimai bolševikiniuose teismuose, galima sakyti, stebuklingu būdu pravėrė Lietuvos bylai duris ir laisvojo pasaulio sąžinę. Šią progą turėtume išnaudoti taip, kad Lietuvos nepriklausomybės byla pasiektų pasaulio politikų kabinetus — jų posėdžius. Ir tai būtų įmanoma, jei kiekvienas lietuvis, gyvenęs LB apylinkių ribose, atliktų savo minimaliausia tautinę pareigą — paremtų LB veiklą nuolatiniu tautinio solidarumo įnašu.

Rugsėjo mėnuo yra (jau kaip tradicija) LB vajeus mėnuo. Todėl nuosirdžiai prašome visus Woodhaveno apylinkės lietuvių nedelsiant prisijust savo solidarumo įnašą.

LB Woodhaveno apylinkės valdyba

PAMALDOS UŽ A. A. KUN. J. JUTKEVIČIŲ

Lietuvos vyčiai šią vasarą neteko veiklaus ir žymaus žmogaus kun. Jono Jutkevičiaus, kuris staiga mirė Londone, Anglijoje. Jis buvo suorganizavęs Lietuvos reikalų komitetą vyčių organizacijoj, jam ilgai vadovavo, vėliau buvo jo garbės pirmininku.

New Yorko ir New Jersey Lietuvos vyčių apskritys, kuriai pirmininkauja Anne Klem, rengia kun. Jutkevičiaus prisiminimą pamaldas rugsėjo 19, sekmadienį, Sv. Petro ir Povilo bažnyčioje Elizabeth. Pamaldas atliks apskrities dvios vadas kun. P. Zemeikis. Jis pasakys ir pritaikytą pamokslą. Paskui bus padėtas vainikas prie lietuviško kryžiaus.

Anna Mitchell, sekretorė ir šių pamaldų organizatorė, kviečia visus narius susirinkti prie bažnyčios 10:45 v. Tada visi organizuoti nueis į bažnyčią. Vietos 52 kuopa po pamaldų visiem surengs užkandžius. Pusrūčiai rūpinasi: Norbey Wysocki, Ruth Bracinski, Daniel Degutis, Stanley Valatka. Mary Motecus, Vincent Mackelis ir Ann Baronas.

Dr. V. Slavinskis praneša, kad jo vadovaujamoji ligoninė Monticello, N. Y., plečiant biznį, reikalingas buhalteris. Kas domisi tokiu darbu, kreiptis tiesiogiai: Dr. V. Slavinskis, P.O. Box 429, Monticello, N. Y. 12701. Tel. (914) 794-6660 arba 794-5550.

Norintieji praleisti atostogas Atlantic City, N. J., pas mane galite išsinuomoti gražiai įstatysytus apartamentus. Poros ar pavieniai, arti jūros. Galite ir apsigyventi Atlantic City. Yra darbų pasirinkimas. Oras geras, žiemą ir vasarą. Aš labai norėčiau turėti gerus lietuvių gyventi pas mane. Kreipkitės: **Nellie Raktis**, 18 No. Montpelier Ave., Atlantic City, N. J. 08401. Tel. 345-6009.

Parduodamas vienos šeimos namas (brick and shingle) 4 miegamieji, įrengtas rūšys, Queens Village. Geras susisiekimas. Taksai žemi. Galima užimti bet kokių laikų. Skambinti vakarais po 8 v., šeštadieniais ir sekmadieniais bet kokių laikų. Tel. GR 9-4787.

Išnuomojamas butas antrame aukšte su privilegija naudotis virtuve ir šaldytuvu, gali būti vyrai ar moteris bei pora vedusių. Sužinoti vakarais tarp 5-7 val. Mr. Jonas, 61-33 56 Ave., Maspeth, N. Y. 11378.

Taisom radijo ir televizijos aparatus spalvotus ir paprastus. Pilnas patarnavimas įdedant naujas dalis. aptarnaujam Queens ir apylinkės lietuviams. Naujų aparatų neparduodam. Kreipkitis tel. 847-0887. Adresas: Mr. Joe Kazlas, 87-15 Myrtle Ave., Glendale, N. Y. 11227. (2 blokas nuo Woodhaven Blvd.)

BOSTONO ŽINIOS

Tautos šventės, rugsėjo 8, minėjimas bus rugsėjo 19, sekmadienį. Sv. Petro bažnyčioje 10 val. bus aukojamos mišios už Lietuvą, žuvusius bei nukankintus lietuvius. Organizacijos kviečiamos dalyvauti su vėliavomis. Per mišias giedos ir choras. Akademija bus 3 v. popiet. Liet. piliečių draugijos salėje. Kalbės dr. Algirdas Budreckis. Meninę programą atliks solistas Stasys Liepa, akomponuos Jeronimas Kačinskis. Feliksas Kontautas paskaitys ištraukas iš Balio Sruogos "Milžino paunksmėje". Minėjimą rengia Lietuvių Bendruomenės Bostono apylinkė, kurios pirmininku yra Antanas Matjōška.

Sv. Petro parapijos choras, kuriam vadovauja kompozitorius Jeronimas Kačinskis, repeticijas pradėjo rugsėjo 14, antradienį, 7:30 v. parapijos salėje 7 Street. Choras labai kviečia įsijungti naujus choristus. Choro koncertas bus lapkričio 28.

Jeronimo Kačinsko kūrinių — saksofonų kvartetą leidžia Parvyšaus gaidų leidykla — Edicijone Atph. Leduc. Spausdinamos partijos ir partitūra.

Pirmajame kultūriname subatvakaryje, kuris bus rugsėjo 18 tautinės sąjungos namuose, bus dailininkės Juzės Katiliūtės dailės paroda. Dailininkė šiuo metu gyvena Sveicarijoje. Yra baigusi Kauno meno mokyklą. Parodoje bus išstatyta akvarelė ir aliejus. Be to, subatvakaryje Stasys Stasvaras kalbės apie rašytoją Dostojevskį, kaip jį vaizduoja duktė savo parašytoje biografijoje. Visi kviečiami atsilankyti.

— **Bostono majoro vietą** yra šie kandidatai: John E. Powers, Jr., John L. Saltonstale, Louise Day Hicks, Joseph F. Timilty, Thomas I. Atkins ir dartinis majoras Kevin White. Atkins yra juodukas, Powers yra socialistų darbininkų partijos kandidatas. Tai dar visai jaunas vyras, ir jis pats sakosi, kad šiuo kartu neturi jokių vilčių būti išrinktas. Tačiau kitą kartą jau būsią kitaip. Dartinis majoras White baigia visai nugyventi Bostoną. Stipriausia kandidatė yra Louise Day Hicks. Ji yra miesto tarybos narė, yra Amerikos kongreso atstovė, advokatė. Ji yra už tvarką ir teisę. Būdamama mokyklų komiteto pirmininke, labai griežtai pasisakė prieš vaikų vežiojimą į kitas mokyklas. Tą ji ir dabar sako. Anas jos pasisakymas buvo atkreipęs visos Amerikos dėmesį.

Parengimai

— Spalio 9, liutuanistinės mokyklos tėvų komiteto rengiamas banketas.

— Spalio 16 Bostono vyrų seketeto koncertas.

— Spalio 24 lietuvių radijo valandos Laisvės Varpo Surum-Burum. Visi parengimai vyks lietuvių piliečių d-jos auditorijoje.

— Spalio 31 — lapkričio 13 City Hall parodų salėje vyks Anastazijos ir Antano Tamošaičių audinių ir tapybos paroda.

Ieškau kilnaus lietuvių-vės padėti man perrašyti mašinėlę tris rankraščius ir ištaisyti lietuvių kalbą. Kreiptis: M. Aukštuolis, Elizabeth Ave., Springfield, Conn. tel. (203) 348-7825.

Parduodamas vyriškas auksinis laikrodis. Kreiptis po 6 val. vak.: Frank Dubickas, 2869 Atlantic Ave. Brooklyn, N. Y., 11207.

East New Yorko apylinkė parduodamas mūrinis 6 šeimų namas. Dėl senatvės parduodamas už labai prieinamą kainą. Teirautis: Mr. P. Tumėnas, 262 Cleveland St., Brooklyn, N. Y. 11208.